

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 5 juni 2018 met nummer RvVb/A/1718/0950
in de zaak met rolnummer 1617/RvVb/0250/A

Verzoekende partijen	1. mevrouw Anita BEL 2. de heer Willem VAN GILS vertegenwoordigd door advocaat Gregory VERHELST met woonplaatskeuze op het kantoor te 2600 Antwerpen, Uitbreidingstraat 2
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van ANTWERPEN
Tussenkomen de partij	de bvba GROETELAERS PLUIMVEE vertegenwoordigd door advocaat Kris PEETERS met woonplaatskeuze op het kantoor te 3545 Halen, Bloemendaalstraat 186

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 9 december 2016 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 8 september 2016.

De verwerende partij heeft het administratief beroep van de verzoekende partijen tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ravels van 11 juni 2013 niet ingewilligd.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomen de partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het uitbreiden van een bestaand kippenbedrijf met een legkippenstal, de aanleg van een betonverharding en het plaatsen van drie meelsilo's op een perceel gelegen te 2382 Ravels, Heesdijk 28 en met als kadastrale omschrijving afdeling 3, sectie D, nummer 281 Z 2.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij dient geen antwoordnota in, maar wel het administratief dossier. De tussenkomen de partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient geen laatste nota in. De tussenkomen de partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 17 april 2018.

Advocaat Bert VAN WEERDT *loco* advocaat Gregory VERHELST voert het woord voor de verzoekende partijen.

De tussenkomen de partij verschijnt schriftelijk.

De verwerende partij, hoewel behoorlijk opgeroepen, verschijnt niet op de zitting.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast. De artikelen 37 en 38 DBRC-decreet zijn van toepassing, zoals gewijzigd door het decreet van 9 december 2016.

III. TUSSENKOMST

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 1 maart 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking van 1 april 2017 toe in de debatten.

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

IV. FEITEN

1.

De verzoekende partijen wonen te 2382 Poppel aan de Heesdijk nrs. 24 en 28. Achter de woningen van de verzoekende partijen wordt een pluimveebedrijf uitgebaat door de tussenkomende partij, dat bereikbaar is via een private servitutedeweg gelegen tussen de woningen Heesdijk 28 en 30.

Het thans bestaande pluimveebedrijf omvat twee stallen.

2.

De tussenkomende partij dient op 8 april 2008 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ravels een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor het "ouwen van een legkippenstal bij een bestaand legkippenbedrijf, het plaatsen van silo's en het aanleggen van betonverharding".

De nieuwe (derde) stal wordt voorzien naast de meest zuidelijk gelegen bestaande kippenstal. Tussen de twee bestaande stallen worden drie meelsilo's voorzien. De nieuwe verharding situeert zich aan de achterzijde van de nieuwe stal (286 m²) en aan de linkerzijde ervan (170 m²).

Het perceel ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Turnhout', vastgesteld met koninklijk besluit van 30 september 1977, in agrarisch gebied.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 16 juli 2008 tot en met 15 augustus 2008, dienen de verzoekende partijen een bezwaarschrift in, waarin onder meer zichthinder, geur- en geluidshinder en insectenoverlast wordt aangevoerd.

Het college van burgemeester en schepenen verleent op 24 februari 2009 een stedenbouwkundige vergunning aan de tussenkomende partij.

De Raad van State vernietigt deze beslissing met het arrest nr. 210.447 van 18 januari 2011. De Raad van State overweegt dat uit de motivering van de beslissing niet blijkt dat het college van

burgemeester en schepenen *in concreto* rekening heeft gehouden met de ordening in de onmiddellijke omgeving, dat de motivering beperkt is tot een beschrijving van de vergunde bouwwerken, zonder dat daarbij aandacht wordt besteed aan de onmiddellijke omgeving, laat staan dat de weerslag van de vergunde werken op de onmiddellijke omgeving wordt onderzocht, dat de overweging dat “indien voldaan wordt aan de voorwaarden (...) de inplanting van de nieuwe gebouwen, constructies en verhardingen de goede ruimtelijke ordening niet in het gedrang (brengt)” te vaag en algemeen is en alleszins niet kan volstaan om te besluiten dat de verenigbaarheid van de bouwwerken met de ordening in de onmiddellijke omgeving *in concreto* werd onderzocht en dat ook de weerlegging van de bezwaarschriften in dit opzicht niet kan volstaan.

3.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ravels beslist op 13 november 2012 om een stilzwijgende weigering ter kennis te brengen aan de aanvrager.

Op 16 april 2013 dient de tussenkomende partij een nieuwe aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van een legkippenstal, de afbraak van een gedeelte van een stal en de bouw van een inkomstas. Deze aanvraag wordt door het college van burgemeester en schepenen onontvankelijk verklaard omdat de project-MER screening bij de aanvraag ontbreekt.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ravels beslist op 11 juni 2013 om haar beslissing van 13 november 2012 in te trekken, stellende dat de procedure van artikel 43 van het coördinatiedecreet van 22 oktober 1996 niet voorziet in het systeem van de ‘stilzwijgende weigering’ en het college van burgemeester en schepenen nog steeds bevoegd is om een beslissing te nemen. Op dezelfde datum verleent het college van burgemeester en schepenen een stedenbouwkundige vergunning aan de tussenkomende partij voor de aanvraag die op 8 april 2008 werd ingediend.

Tegen deze beide beslissingen tekenen de verzoekende partijen op 11 juli 2013 administratief beroep aan bij de verwerende partij.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 12 september 2013 om dit beroep niet in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te verlenen onder voorwaarden.

Na de hoorzitting van 17 september 2013 verklaart de verwerende partij het beroep op 17 oktober 2013 deels gegrond en verleent een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden.

De Raad heeft deze beslissing met een arrest van 26 april 2016 (met nummer RvVb/A/1516/1009) vernietigd en de verwerende partij het volgend bevel opgelegd:

“ ...

Uit de bespreking van het tweede middel blijkt dat de verwerende partij ten onrechte het aangevraagde beschouwt als een beperkte uitbreiding. Dit onregelmatig motief kan niet worden betrokken bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing. Tevens blijkt dat de project-MER-screening in de bestreden beslissing niet beantwoordt en voldoet aan het afwegingskader van bijlage II DABM. Bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing dienen de criteria en aspecten vermeld in bijlage II DABM worden betrokken.

Uit de bespreking van het eerste middel blijkt dat de verwerende partij bij de beoordeling of het aangevraagde verenigbaar kan worden geacht met de goede ruimtelijke ordening, geen rekening heeft gehouden met de onmiddellijke omgeving. Bij het nemen van een nieuwe

beslissing dient de verwerende partij op een concrete wijze rekening houden met de residentiële bebouwing in de onmiddellijke omgeving, waaronder de woningen van de verzoekende partijen, en in het bijzonder de impact nagaan van het aangevraagde op de onmiddellijke omgeving en beoordelen of, rekening houdend met de bestaande residentiële bebouwing, het aangevraagde verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening op de betrokken plaats.

...

4.

Na het voormeld vernietigingsarrest van de Raad adviseert de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar in zijn verslag van 20 juli 2016 om dit beroep in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren. Het verslag luidt als volgt:

“ ...

Bijkomend verslag van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar:

De aanvraag werd ingediend in 2008. Ondertussen werden de normen voor de huisvesting van leghennen gewijzigd. Het "Koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumnormen voor de bescherming van legkippen" van 17 oktober 2005 vormt de nationale omzetting van de Europese Richtlijn 1999/74, die het welzijn van leghennen regelt op bedrijven met minstens 350 kippen. Eerder bestond er al een Europese Richtlijn en een KB, waarin de normen werden vooropgesteld waaraan klassieke batterijen voor leghennen dienden te voldoen. In 1999 vaardigde de tweede Richtlijn een verbod op dergelijke batterijen uit vanaf 1 januari 2012. Daarnaast werden normen vooropgesteld m.b.t. de alternatieven hiervoor: de niet-kooisystemen (scharrelstallen en volièrès) en de verrijkte kooisystemen. Deze laatste zijn ruimere kooien, uitgerust met extra voorzieningen zoals zitstokken, stofbaden en legnesten.

In 1999 werd in Göteborg, het "Protocol ter bestrijding van verzuring, eutrofiering en ozon in de omgevingslucht" aangenomen. In het protocol worden emissieplafonds vooropgesteld voor vier "luchtverontreinigende stoffen" waaronder NH₃. Na uitvoering van dit protocol zou de ammoniakemissie in Europa 17% lager moeten zijn dan in 1990.

Uiteindelijk werd in 2001 de Europese Richtlijn Nationale Emissieplafonds (de zogenaamde NEC-Richtlijn) goedgekeurd. Hierin zijn voor een aantal stoffen, waaronder NH₃, per lidstaat maximale emissies voor het jaar 2010 vooropgesteld,

De Belgische ammoniaknorm bedraagt zowel volgens het Göteborgprotocol als de NEC-richtlijn 74 kton in 2010.

Dit plafond van 74 kton werd door de federale overheid en door de gewesten "verdeeld" over Vlaanderen en Wallonië volgens de verhouding 45/29 (Milieubeleidsplan Vlaanderen 2003-2007). Dit betekent dat België in het algemeen (31%) en Vlaanderen in het bijzonder (42%) verregaander moeten reduceren dan gemiddeld in Europa het geval is (21%). Dit is het gevolg van een gebiedsgerichte aanpak: waar zich milieuproblemen stellen en waar de emissies het hoogst zijn, moeten de meest verregaande maatregelen genomen worden.

Om de Vlaamse doelstellingen te halen, is in 2003 (naast de eerder genomen maatregelen met betrekking tot emissiearme mesttoediening en mestopslag) de VLAREM-wetgeving aangepast. Concreet houdt dit in dat alle nieuw te bouwen stallen voor pluimvee en varkens ammoniakemissiearm moeten zijn. De stalsystemen die hieraan voldoen zijn opgenomen in een door de overheid goedgekeurde lijst van 19 maart 2004, verschenen in het Belgische Staatsblad op 14 oktober 2004.

Vastgesteld wordt dat de aanvraag niet voldoet aan bovenvermelde normen. De plannen bevatten weinig gegevens over de toepassing van de BBT (best beschikbare technieken). Het dossier kan met de huidige wetgeving niet meer worden goedgekeurd. De aanvraag moet opnieuw worden ingediend met aan de huidige wetgeving aangepaste plannen en gegevens.

Na de hoorzitting van 26 juli 2016 verklaart de verwerende partij het beroep op 8 september 2016 ongegrond en verleent een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden. De verwerende partij overweegt onder de titel "BEOORDELING NA ARREST RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN" het volgende:

" ...

Uit de onderstaande motivering blijkt dat de aanvraag in overeenstemming kan worden gebracht) met de wettelijke bepalingen en de goede ruimtelijke ordening door het opleggen van voorwaarden.

Mobiliteit:

Het eigendom is bereikbaar via een servitutedeweg tussen de woningen Heesdijk 28 en 30. De woningen zijn gelegen aan een voldoende uitgeruste gemeenteweg, verhard in beton. De straat is rustig, twee auto's kunnen vlot kruisen. Langs deze straat zijn een 8-tal woningen (zonevreemd) gelegen. De beroepers wonen in de dichtstbijzijnde woningen. De bijkomende verharding wordt beperkt tot het strikt noodzakelijke, de oprit wordt niet gewijzigd.

Het is niet te verwachten dat de uitbreiding extra mobiliteitsproblemen zullen veroorzaken.

Functionele inpasbaarheid:

Het gebied bestaat uit grote stukken agrarisch gebied, onderbroken door stukken bos. Het agrarisch gebied wordt dikwijls ingenomen door grootschalige landbouwbedrijven.

Het terrein wordt noordelijk, westelijk en zuidelijk omgeven door een bomenrij en enkele velden, in het oosten de korrel zonevreemde woningen.

De woningen in de buurt dateren van de jaren 60 en verschillende werden recent verbouwd en uitgebreid. De dorpskern van Poppel is ongeveer op 1 km gelegen.

De aanvraag is functioneel inpasbaar in de bestemming en omgeving.

Visueel-vormelijk:

De bijkomende kippenstal wordt voorzien op de laatste vrije ruimte van het perceel. De afmetingen zijn identiek als deze van de bestaande stallen, met uitzondering van de breedte die beperkt is doordat er aan die zijde een buffer van minimum 10 meter dient aangelegd te worden.

De schaal is vergelijkbaar met andere landbouwbedrijven in de omgeving.

De voorgestelde bouwdichtheid op het perceel verhindert de buffering van het bedrijf ten opzichte van de omgeving niet.

Het gebouw wordt opgericht in snelbouwmetselwerk.

Volgens de gemeente betreft dit geen gebruikelijk materiaal voor landbouwbedrijven, maar kan dit materiaal uitzonderlijk worden toegestaan, omdat de overige gebouwen ook in snelbouwsteen werden opgericht.

indien echter het gebouw dient te worden beschouwd als "normaal landbouwbouwgebouw" zoals er velen zijn in de omgeving, dan dient ook het materiaal te worden opgelegd dat gebruikelijk is voor deze bedrijven. Als voorwaarde dient te worden opgelegd om het gebouw op te richten in baksteenmetselwerk.

Visueel dient het gebouw op zich afgeschermd te worden van de omgeving door het aanleggen van een dichte groenbuffer.

In de vorige vergunning werden volgende voorwaarden opgelegd:

· Een groenbuffer aan te leggen met een breedte van 6 meter, uit 3 rijen streekeigen hoogstammige bomen, aangevuld met een dichte onderbegroeiing;

- Het zicht van de bestaande stallen bij voltooiing van de werken en handelingen in regel stellen;
- De kippenstal in te planten op 10 meter van de linkerperceelsgrens;
- De nodige maatregelen te treffen om de hinder afkomstig van de exploitatie zo veel mogelijk te beperken.

Deze voorwaarden hebben te maken met deze visuele-vormelijke elementen (materialengebruik)

hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid

Zoals bij de MER-screening werd gesteld is er geen hinder voor de dichtstbijzijnde woonkernen te verwachten.

Er kan wel hinder verwacht worden voor de (zonevreemde) wooncluster gelegen voor het bedrijf tegen de straat. Ook beroepers wonen in deze cluster. Zij klagen volgende hinder aan:

- Geluidsoverlast (1)
- Geurhinder (2)
- Overlast van insecten (3)

(1)De geluidsoverlast blijkt voor een gedeelte het gevolg te zijn van een alarmsysteem dat regelmatig afgaat en door de omwonenden zelf moet afgezet worden omdat de exploitant te ver van de stallen woont. Verder is er overlast geweest van de leegdraaiende voedersilo's, van de generator, van reinigings- en onderhoudswerken op het bedrijf na middernacht en door nachtelijke leveringen van veevoeder.

Geen van deze elementen zijn onoplosbaar. Het alarmsysteem en de leegdraaiende voedersilo's dienen aangepast te worden. Het alarmsysteem moet aangesloten worden bij een alarmcentrale en een verwittigingssysteem aan de exploitant. De leegdraaiende silo's dienen voorzien te worden van een afschakelsysteem dat het leegdraaien onmogelijk maakt.

De generator mag enkel gebruikt worden als noodaggregaat.

De reinigings- en onderhoudswerken mogen enkel tijdens de daguren gebeuren, evenals de leveringen.

Met deze maatregelen zal de geluidhinder aanvaardbaar worden voor de aanpalende woningen.

(2)De geurhinder wordt beperkt door het gebruik van emissiearme stallen volgens het systeem P5.4: grondhuisvesting met mestbandverluchting en door de afvoer van de mest, zonder opslag in situ.

De kadaveropslag wordt voorzien in een kadaverkoeling. Geurhinder zal beperkt worden.

(3)De voormelde maatregelen zullen ook de vliegenoverlast verminderen. Bijkomend werd door de exploitant een contract afgesloten voor het leveren van sluipwespen.

...

Een vergunning wordt verleend overeenkomstig de voorgebrachte plannen en onder de volgende voorwaarden:

- De gevels af te werken in baksteengevelmetselwerk.
- De voorwaarden van de vorige vergunningen uit te voeren,
- Ter hoogte van de perceelgrens met de percelen met kadasternummer 281/L2 en 281/X2, een groenscherm aanleggen met een breedte van 6 meter en bestaande uit drie rijen streekeigen hoogstammige bomen met een tussenafstand van 2 meter, aangevuld niet een dichte onderbegroeiing van streekeigen struiken zodat een dichte houtkant

ontstaat. Ter hoogte van de berging kan de breedte van de bufferbeplanting beperkt worden tot de afstand tussen het gebouw en de perceelsgrens.

- Het alarmsysteem moet aangesloten worden bij een alarmcentrale en een verwittigingssysteem aan de exploitant. De leegdraaiende silo's dienen voorzien te worden van een afschakelsysteem dat het leegdraaien onmogelijk maakt.*
- De generator mag enkel gebruikt worden als noodaggregaat.*
- De reinigings- en onderhoudswerken mogen enkel tijdens de daguren gebeuren, evenals de leveringen.*
- Emissiearme stallen volgens het systeem P5.4*
- ...*

Dit is de bestreden beslissing.

5.

Op 2 april 2008 dient de tussenkomende partij een milieuvergunningsaanvraag in voor het verder exploiteren van de inrichting. Tegelijk vraagt zij de inrichting te mogen uitbreiden met een derde stal, waardoor het totaal aantal gehouden kippen zou stijgen tot 34.900.

Bij arrest nr. 212.092 van 17 maart 2011 vernietigt de Raad van State het besluit van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur van 28 januari 2009 waarbij de beroepen ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 24 juli 2008, houdende het verlenen aan de BVBA Groetelaers Pluimvee van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een pluimveebedrijf, gedeeltelijk gegrond worden verklaard.

De Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu neemt na dit vernietigingsarrest op 26 juli 2011 een nieuwe beslissing. De beroepen ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 24 juli 2008, houdende het verlenen aan de BVBA Groetelaers Pluimvee van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een pluimveebedrijf, worden gedeeltelijk gegrond verklaard. Bij arrest nr. 223.863 van 13 juni 2013 wordt ook deze beslissing vernietigd door de Raad van State.

De Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu heeft op 6 januari 2014 opnieuw een milieuvergunning verleend met gewijzigde voorwaarden. Bij arrest nr. 223.725 van 4 februari 2016 heeft de Raad van State het eerste middel (beoordeling goede ruimtelijke ordening) en tweede middel (hinderaspecten) ongegrond bevonden en de debatten heropend. Bij arrest nr. 238.596 van 22 juni 2017 heeft de Raad van State de beslissing vernietigd op grond van het eerste onderdeel van het derde middel (MER-screening).

De verzoekende partijen verklaren op de openbare zitting van 17 april 2018 dat zij de herstelbeslissing die werd genomen na het voormeld arrest van de Raad van State van 22 juni 2017 recent opnieuw hebben bestreden met een annulatieberoep.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste en vierde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voeren in het eerste middel de schending aan van artikel 1.1.4 VCRO, van de artikelen 4.3.1, 4.3.2, § 2 en 4.7.23 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, van de materiële motiveringsplicht, van de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel, van het gezag van gewijsde van de arresten van de Raad van State nr. 210.447 van 18 januari 2011, nr. 212.092 van 17 maart 2011 en nr. 223.863 van 13 juni 2013 en van het arrest nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016, en de ontstentenis van een rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag.

De verzoekende partijen zetten onder meer uiteen:

“ ...

Doordat, het bestreden besluit nog steeds voorbijgaat aan de concrete ordening van het gebied waar de vergunde inrichting gelegen is, en dat gekenmerkt wordt door een dichte residentiële bebouwing;

Terwijl, (...) zelfs m.b.t. zgn. zone-eigen inrichtingen in het agrarisch gebied, nog steeds de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening dient te worden nagegaan;

...

Dat de in het geding zijnde inrichting gelegen is, weliswaar in een agrarisch gebied, maar dan wel in een ter plaatse druk residentieel bebouwd agrarisch gebied (woonkorrel precies ter hoogte van de inrichting, langsheen de Heesdijk); dat zich binnen een straal van 100m rond de pluimveehouderij zich maar liefst 8 woningen bevinden, bovendien gelegen in een ongunstige windrichting (dit belangrijke gegeven werd nadrukkelijk bevestigd in de eerste milieuvergunning van 28 januari 2009 (Stuk C.3), maar wordt plots achterwege gelaten in de latere vergunningsbesluiten), t.t.z. ten oosten ervan, terwijl de dominante windrichting in onze contreien noordwest en zuidwest zijn;

Dat deze woningen dateren van vóór de vaststelling van het gewestplan, waarbij de percelen werden ingedeeld in het agrarisch gebied; dat langs de Heesdijk door de gemeente Ravels een residentiële verkaveling werd vergund op 3 maart 1965 (nummer 095/017), kennelijk nog gewijzigd op 24 februari 1989 (nr. 102/238); dat het alleszins niet ter betwisting staat dat de aanpalende 8 woningen een vergund karakter hebben en rechtmatig worden bewoond; dat in het feitenrelaas werd benadrukt dat voor de woningen van verzoekers recent nog vergunningen werden afgeleverd, waarbij telkenmale werd benadrukt dat deze woningen zich inpassen in een goede ruimtelijke ordening;

Dat de overheid in dat verband ook rekening moet houden met reeds voordien verleende vergunningen, aangezien zij uiteraard hun invloed hebben op de plaatselijke in de omgeving bestaande bouwwerken; dat dit enerzijds volgt uit de vereiste dat de overheid haar eigen beleidslijn dient te blijven volgen en anderzijds dat zij rekening dient te houden met de bestaande toestand; dat wanneer in het verleden in agrarisch gebied reeds woningen vergund werden, het agrarisch gebied zijn homogeen en agrarisch karakter verliest (I. MARTENS, “Het redelijkheidsbeginsel”, in B. HUBEAU, P. POPELIER (Eds.), Behoorlijk ruimtelijk ordenen.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur in de ruimtelijke ordening en stedenbouw, Brugge, die Keure, 2002, 31); dat zulks a fortiori het geval is wanneer deze woningen dateren van voor de inwerkingtreding van het gewestplan;

Dat op grond van het vertrouwens-, rechtszekerheids- en redelijkheidsbeginsel verwacht mag worden dat de vergunningverlenende overheden bij de afgifte van bouw- en milieuvergunningen in het agrarisch gebied rekening houden met de aanwezigheid van vergunde woningen / vergunde woonkorrels; dat binnen de agrarische gebieden immers zeer uiteenlopende inrichtingen vergund kunnen worden, gaande van normale grondgebonden landbouw, tot industriële para-agrarische en agrarische bedrijven (veeteelt), die ingedeeld zijn als hinderlijke inrichtingen volgens Vlarem; dat de vergunningverlenende overheid ervoor zorg zal dragen dat deze inrichtingen binnen de (uitgestrekte) agrarische gebieden op een zodanige wijze ingeplant worden, dat zij de leefkwaliteit niet onmogelijk maken; dat deze milieuhygiënische en ruimtelijke toetsing dient plaats te vinden naast de toepassing van de afstandsregels, die immers in een heel aantal situaties geen toepassing vinden (bv. bij uitbreiding van bestaande bedrijven, of nog, wanneer woningen gesitueerd zijn in landelijk woongebied of zelfs in agrarisch gebied);

Dat deze beginselen zich ertegen verzetten dat een pluimveebedrijf (klasse 1, dus een van nature bijzonder hinderlijke inrichting), dat om historische redenen ongelukkigerwijze terecht is gekomen tussen 8 woningen, verder zou kunnen uitbreiden, behoudens indien de vergunningverlenende overheid met zekerheid heeft kunnen vaststellen dat de leefkwaliteit van de aanpalende eigenaars gevrijwaard zou kunnen worden;

Dat voor de thans in het geding zijnde pluimveehouderij conform art. 5.9.5.3 Vlarem II geldt dat deze niet mag ingeplant worden op minder dan 300m van een woongebied volgens het gewestplan; dat ook in het Inrichtingsbesluit in art. 11 wordt opgelegd dat nieuwe veeteeltbedrijven dienen ingeplant op minstens 300m van een woongebied; dat in redelijkheid mag aangenomen worden dat deze afstandsregel door de Vlaamse regering werd ingesteld omdat de Vlaamse regering van oordeel was dat, gelet op de hinder en risico's die dit soort inrichting met zich brengt, een minimale ruimtelijke scheiding noodzakelijk is tussen deze inrichting en bepaalde gebieden; dat derhalve conform deze afstandsregel een soort vermoeden van aanwezigheid van onaanvaardbare hinder of risico's bestaat, telkens wanneer woningen gelegen zijn op minder dan 300m van het type pluimveehouderij waar het thans overgaat (R.v.St., Dedobbeleer e.a., nr. 173.397, 12 juli 2007);

Dat voor de thans in het geding zijnde inrichting eerder reeds in 1993 een uitbreiding van de pluimveestapel werd gevraagd (van 25.000 tot 58.000 legkippen - hetgeen vergelijkbaar is met een 30.000-tal moederdieren voor slachtkuikens, gezien het veel grotere gewicht van deze laatste dieren), maar dat deze aanvraag werd geweigerd op grond van de afstandsregels van toepassing in de eerste versie van Vlarem II, met name omwille van de te nabije ligging bij het 250m verderop gelegen landelijk woongebied; dat de aanvrager tegen deze weigering in beroep is gegaan, maar zijn beroep werd afgewezen door de Minister bij diens besluit van 11 januari 1994, waarin te lezen valt:

"Overwegende dat de stal gelegen is op circa 1.000 m van een woongebied ander dan een woongebied met landelijk karakter, op circa 250 m van een woongebied met landelijk karakter, op circa 1.000 m van een woonuitbreidingsgebied, op circa 750 m van een recreatiegebied en op circa 400 m van een parkgebied ; dat de inrichting waarvoor de aanvrager vergunning beoogt te bekomen, in totaal 200 varkens ouder dan 10 weken en 58.000 legkippen zou omvatten; dat de bestaande varkensstal reeds is vergund; dat de 58.000 legkippen -zoals toegelicht in de bijlage 14 bij de vergunningsaanvraag- zouden ondergebracht worden in twee grote stallen van telkens 29.000 legkippen; dat de bestaande drie kleinere stallen met een totale capaciteit van 25.000 legkippen zou worden afgebroken; dat overeenkomstig de gehanteerde technische criteria, zoals vervat in artikel 360 van titel II van het VLAREM, voor de nieuwe stallen een afstandsregel tot voormelde bestemmingsgebieden geldt van 350 m ; dat gelet op de te beperkte ruimtelijke scheiding tussen

*de stal en een of meer van voormelde bestemmingsgebieden kan gesteld worden dat de gevraagde inrichting aanleiding zal geven tot overdreven geurhinder;”
(Stuk C.1 - onderlijning toegevoegd)*

Dat derhalve de vergunning werd geweigerd omwille van een gebrek aan ruimtelijke buffering, en omdat dus “overdreven geurhinder” zou ontstaan voor de omwonenden; dat de woning van verzoekers evenwel nog véél dichter bij het bedrijf gelegen is dan het landelijk woongebied (nl. ca. 20m tegenover 250m); dat dan ook concreet diende te blijken uit het vergunningsbesluit waarom het zgn. toch aanvaardbaar zou zijn om een vergunning af te geven voor de verdere uitbreiding van een pluimveehouderij vlak naast maar liefst 8 woningen, terwijl in het verleden de ligging van het bedrijf aanleiding heeft gegeven tot opeenvolgende weigeringsbesluiten omwille van het gebrek aan ruimtelijke buffering en het daaruit voortvloeiend risico van “overdreven geurhinder” (stuk C.1);

Dat tevens verwezen kan worden naar de beslissingen die verwerende partij op 28 januari 2016 en 18 februari 2016 heeft genomen met betrekking tot een aanvraag voor het bouwen van een pluimveestal op de aangrenzende percelen, 3de afdeling, sectie D, nrs. 281/S/2 en 281/T/2 (cf. supra); dat die aanvraag geweigerd werd omdat uit de project-MER-screening was gebleken dat het gebied vandaag reeds geteisterd wordt door een zeer zware geurbelasting omwille van de talrijke (pluim)veebedrijven;

...

Dat de woonkwaliteit van verzoekers door realisatie van het aangevraagde bouwproject, dat een verdere uitbreiding van het bestaande pluimveebedrijf toelaat, volkomen teniet gedaan zal worden; dat daarbij moet opgemerkt worden dat volgens de rechtspraak van Uw Raad de woonkwaliteit uitdrukkelijk een aspect is dat door de vergunningverlenende overheid beoordeeld moet worden in het kader van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening overeenkomstig artikel 4.3.1 en artikel 1.1.4 VCRO (RvVb nr. A/2012/0025 van 25 januari 2012);

...

Dat wanneer de overheid de verenigbaarheid van een bouwwerk met de goede ruimtelijke ordening onderzoekt, zij ook nagaat of de constructie niet van die aard is om kennelijk overdreven hinder te veroorzaken tussen buren waardoor de grens van de gewone ongemakken tussen buren wordt overschreden; dat het behoud van het evenwicht tussen naburige erven immers een element is van de goede ruimtelijke ordening; dat dit inhoudt dat de lasten die de buren van elkaars erven ondervinden de grens van de normale lasten niet overschrijdt; dat indien de overheid een vergunning verleent, hoewel de constructie het evenwicht tussen de erven kennelijk verstoort, zij geen zorgvuldige belangenafweging maakt; dat een beslissing genomen bij ontstentenis van zorgvuldige belangenafweging een onredelijke beslissing is; dat bijgevolg het ontstaan van bovenmatige burenhinder door een vergunningsbeslissing tot de onredelijkheid van die beslissing leidt (I. MARTENS, “Het redelijkheidsbeginsel”, in B. HUBEAU, P. POPELIER (Eds.), Behoorlijk ruimtelijk ordenen. Algemene beginselen van behoorlijk bestuur in de ruimtelijke ordening en stedenbouw, Brugge, die Keure, 2002, 30);

Dat het evident is dat een veeteeltbedrijf niet kan uitbreiden, wanneer het bedrijf gelegen is pal naast een vergunde wooncluster in een ongunstige windrichting, en wanneer het bedrijf bovendien gesitueerd is in een gebied dat reeds gekenmerkt wordt door een zware geurbelasting;

Dat hierbij ook rekening moet gehouden worden met het feit dat de ontsluitingsweg van het bedrijf gelegen is tussen de woningen, zonder enige mogelijkheid tot buffering (behalve dan de beplantingen die de bewoners zelf, uit noodzaak, aanbrengen op de perceelsgrezen); dat de onderstaande foto getrokken werd vanuit de woning van eerste verzoekster, op het ogenblik dat de vrachtwagens van Rendac de kadavertonnen komen ledigen (het gaat om containers met

rottende kadavers; doorgaans blijft er minstens ook wat 'residu' achter in de haag en in de tuin van verzoekster);

(afbeelding)

Dat de problematische ontsluiting van het bedrijf, via een kleine servitudeweg tussen de woningen, natuurlijk evenzeer een factor is die verwerende partij in de beslissing zou moeten betrekken; dat het immers onhoudbaar is dat het verkeer van en naar het bedrijf blijft verlopen langs een smalle weg tussen twee tuinen; dat één en ander aanleiding geeft tot talloze betwistingen, bv. naar aanleiding van nachtelijke voedertransporten (lawaaï) of naar aanleiding van de ophaling van kadavertonnen (lawaaï en stank);

Dat tevens verwezen kan worden naar de eerdere weigeringsbeslissing van 10 september 2002 waarin toen de plaatsing van een legkippenstal geweigerd werd aangezien deze te dicht bij de weg zou komen (Stuk B.1) en aldus de aanleg van een groenbuffer onmogelijk zou maken en zou getuigen van een slechte perceelsordering; dat één en ander ook nu gevolgen heeft voor de mogelijkheid tot het aanleggen van de reeds op grond van de in 2002 afgeleverde stedenbouwkundige vergunning verplichte groenbuffer;

Dat de overheid nochtans het redelijkheidsbeginsel schendt wanneer zij zonder aanduiding van grondige redenen plots haar beleid wijzigt en vergunningen toekent die ze voordien steeds weigerde (I. MARTENS, "Het redelijkheidsbeginsel", in B. HUBEAU, P. POPELIER (Eds.), Behoorlijk ruimtelijk ordenen. Algemene beginselen van behoorlijk bestuur in de ruimtelijke ordening en stedenbouw, Brugge, die Keure, 2002, 31);

Dat krachtens art. 4.3.1, § 2, 1° VCRO verweerster ook de mobiliteitsimpact in overweging had moeten nemen; dat zij hierover ten onrechte als volgt heeft geoordeeld:

...

Dat behalve de mobiliteitshinder inzake de overgang over de private servitudeweg er ook mobiliteitshinder is op de gemeenteweg; dat deze geenszins voldoende uitgerust is, aangezien deze, in tegenstelling tot wat verweerster beweert, geenszins breed genoeg is opdat twee auto's elkaar vlot zouden kunnen kruisen; dat dit ook blijkt ook onderstaande foto waar een kleine tractor de gehele wegbreedte nodig heeft;

...

Dat twee wagens elkaar dus niet kunnen kruisen, zonder dat één ervan in de berm halthoudt; dat de zaakvoerder van de BVBA Groetelaers Pluimvee, dhr. Roks, in een proces-verbaal aan de politie als volgt verklaard heeft: "De weg, Heesdijk is een vrij smalle weg, waar je een beetje op de gelijkgrondse berm moet rijden bij het kruisen. (...) En gezien VAN GILS meer dan de weghelft nodig heeft met zijn jeep, vond ik dat hij opzij moest rijden" (Stuk F.1); dat verzoekers ten overvloede nog uittreksels uit Google Streetview voegen, waarop te zien is dat de vrachtwagen van Pro-Broed, die meerdere keren per week eieren komt ophalen, de gehele wegbreedte nodig heeft (Stuk B.16); dat gelet op de sloot die ook op bovenstaande foto zichtbaar is, vrachtwagens voor de huizen dienen te stoppen om ander verkeer te kunnen laten passeren;

Dat gelet op deze feitelijk bestaande en volledig vergunde omkadering van de bedrijfssite, in redelijkheid geen vergunning kon worden afgegeven voor de verdere uitbreiding van de pluimveehouderij;

Dat minstens in het bestreden besluit concreet diende te worden gemotiveerd op welke wijze een verdere intensivering van het gebruik van de site verenigbaar zou zijn met de onmiddellijke omgeving, en of de verdere uitbreiding geen overschrijding impliceert van de draagkracht van de omgeving;

Dat de Raad van State reeds in talloze arresten heeft bevestigd dat de hinder van een vergund bouwwerk voor zijn omgeving dient betrokken te worden in de toetsing van de aanvraag aan zijn onmiddellijke omgeving (R.v.St., Van de Walle, nr. 117.010, 13 maart 2003); dat dit thans ook blijkt uit de omschrijving van de facetten van goede ruimtelijke ordening, terug te vinden in art. 4.3.1 §2 VCRO ('hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot'); dat immers steeds dient nagegaan of de draagkracht niet wordt overschreden; dat het louter hernemen van een na jaren wachten nog steeds niet aangelegd groenscherm de oprichting van enorme stallingen en silo's van bijna 9 meter hoog op nauwelijks 40m van de woonkamer van verzoekers uiteraard niet meer aanvaardbaar maakt;

Dat het vertrouwensbeginsel impliceert dat geen afbreuk wordt gedaan aan de verworven rechten zoals deze voortvloeien uit vroegere stedenbouwkundige vergunningsbesluiten; dat dit beginsel te dezen concreet impliceert dat geen vergunningen worden afgegeven voor industriële pluimveehouderij, derwijze dat de woonfunctie in de vergunde woningen - waarvan de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening recent nog werd bevestigd in stedenbouwkundige vergunningen dd. 26 maart 2002 t.a.v. tweede verzoeker (Stuk A.4) en dd. 24 februari 2009 t.a.v. eerste verzoekster (Stuk A.2) - onmogelijk zou worden gemaakt; dat het vertrouwensbeginsel tevens impliceert dat rekening wordt gehouden met de recente beslissingen die de deputatie heeft genomen naar aanleiding van de aanvraag van een andere landbouwer op de onmiddellijk aanpalende percelen; dat die aanvragen, die wél vergezeld gingen van een onderbouwde project-MER-screeningsnota, ronduit negatief werden beoordeeld omwille van de impact op de woningen langs de Heesdijk; dat verwerende partij zonder enige verantwoording terugkomt op dat standpunt;

Dat de toets aan de plaatselijke ordening te dezen vereiste dat de bouwaanvraag concreet zou worden getoetst aan de onmiddellijke omgeving, terwijl te dezen enkel maar wordt verwezen naar de gewestplanbestemming agrarisch gebied, als zou deze bestemming zgn. rechtvaardigen dat de woonfunctie in de vergunde woningen gelegen naast de inrichting onmogelijk wordt gemaakt; dat inz. terecht werd vastgesteld in het bestreden besluit dat de aanvrager tot op heden heeft nagelaten het groenscherm aan te planten dat nochtans als vergunningsvoorwaarde werd opgelegd in de opeenvolgende stedenbouwkundige vergunningen van 10 september 2002 (Stuk B.1) en 1 april 2003 (Stuk B.2); dat dit groenscherm noodzakelijk werd geoordeeld teneinde zgn. de inrichting verenigbaar te maken met de goede ruimtelijke ordening, althans in de situatie voordat enige capaciteitsuitbreiding aan de orde was; dat derhalve a contrario vaststaat dat zonder dergelijk groenscherm de inrichting strijdig is met de goede ruimtelijke ordening; dat het bestuur dan ook slechts deze strijdigheid kon vaststellen en de vergunning diende te weigeren;

Dat de beslissing verder poneert dat de aanvraag functioneel inpasbaar zijn in de bestemming en de omgeving, zonder al te veel aandacht te besteden aan de concrete inplanting (de afstanden ten opzichte van de woningen; de ongunstige windrichting), hoewel deze gegevens uitdrukkelijk werden vastgesteld in het vernietigingsarrest van Uw Raad; dat elke vorm van MER-screening nu zelfs achterwege blijft in de beslissing; dat de motivering omtrent de mobiliteit zonder meer wordt gekopieerd uit de vroegere, vernietigde beslissing; dat de argumentatie omtrent de functionele inpasbaarheid – cruciaal – beperkt blijft tot een zeer summiere beschrijving, zonder concrete toetsing, en waarbij dus zonder meer wordt geponeerd dat de uitbreiding van het bedrijf bestaanbaar zou zijn met de bestemming en de omgeving; dat in de beslissing wel wordt erkend dat er "hinder" verwacht kan worden voor de "(zonevreemde)" (sic) wooncluster gelegen voor het bedrijf, maar dat op basis van een zeer summiere en niet verder onderbouwde argumentatie wordt beweerd dat de diverse hinderaspecten met een paar lapmiddelen zouden kunnen geremedieerd worden (quod non); dat geluidsoverlast beperkt zou worden door een afschakelsysteem voor de draaiende silo's en de koppeling van het

alarmsysteem aan een verwittigingssysteem; dat het lawaai ingevolge de normale exploitatie en het vrachtverkeer tot in de late en vroege uurtjes buiten beschouwing wordt gelaten; dat verder wordt beweerd dat de geurhinder beperkt zou worden do het gebruik van emissiearme stallen, terwijl de PSA in haar voorafgaand advies had gewezen op het feit dat de huidige aanvraagdossiers volkomen achterhaald zijn; dat de vergunningverlenende overheid zich hier kennelijk aansluit bij gegevens die de aanvrager ingefluisterd heeft, maar die zij natuurlijk onmogelijk met voldoende zekerheid en zorgvuldigheid heeft kunnen verifiëren op hun effectiviteit; dat verwerende partij immers niet weet of de implementatie van een ammoniakemissiearm stalsysteem werkelijk een merkbare impact zou hebben op de geuroverlast, zodat de beslissing op dit punt volkomen onbegrijpelijk is (zie ook het vierde middel); dat ten slotte geponeerd wordt dat de vliegenoverlast “door de voormelde maatregelen” beperkt zouden worden, hetgeen opnieuw een zuivere veronderstelling is;

Dat het voorgaande des te meer klemmt nu Uw Raad duidelijke injuncties had gegeven, in essentie om verwerende partij te dwingen de realiteit onder ogen te zien (1) dat het hier niet gaat om een “beperkte” uitbreiding, en (2) dat ter dege rekening moet gehouden worden met de impact van de uitbreiding op de leefkwaliteit in de woningen aan de Heesdijk, rekening houdend met alle relevante factoren;

Dat alleen maar vastgesteld kan worden dat verwerende partij deze injuncties aan haar laars gelapt heeft, net zoals het ongunstige advies van haar PSA, om vervolgens een schabouwelijk gemotiveerde vergunning af te leveren, waarin zij voor de zoveelste maal volhardt in de boodschap;

Dat het ten slotte evenzeer strijdig is met het de in het middel aangehaalde beginselen van behoorlijk bestuur dat het groenscherm, dat reeds werd opgelegd in eerdere vergunningen en een breedte van 6m aan elke zijde diende te hebben (zie randnr. 5), thans wordt aangepast in die zin dat het ‘ter hoogte van de berging’ beperkt kan worden tot de afstand tussen het gebouw en de perceelsgrens; dat binnen deze zeer beperkte ruimte van nauwelijks 1,5m immers geen reële buffering mogelijk is; dat niet kan ingezien worden waarom de vergunningverlenende overheid nu plots terugkomt op het standpunt dat eerder ingenomen was; dat de buffering uiteraard het meest noodzakelijk is ter hoogte van de voorliggende woningen (o.m. van verzoekers), en precies op deze plaats wordt de groenbuffer herleid tot een flinterdunne lijn aan beplantingen; dat op deze zeer beperkte oppervlakte, in de schaduw van de “berging”, realistisch gesproken, geen volwaardige groenaangroei mogelijk zal zijn; dat men redelijkerwijze zou mogen verwachten dat ook ten aanzien van de woning van eerste verzoekster een volwaardige buffer zou aangelegd worden, hetgeen noodzakelijk de afbraak van de “berging” zou impliceren; dat zulks perfect als vergunningsvoorwaarde kon opgelegd worden;

Overwegende dat uit de argumentatie opgenomen in het middel moge blijken dat de motivering die verwerende partij hanteert om de verdere uitbreiding van het bedrijf (!) te verantwoorden, geen steek houdt; dat nog steeds wordt verwezen naar het feit dat het bedrijf ligt in agrarisch gebied, dat daar een andere tolerantiedrempel zou gelden en dat het slechts zou gaan om de uitbreiding van een reeds lang bestaand bedrijf; dat deze drie motieven reeds onwettig/onvoldoende werden bevonden door de Raad van State, in de opeenvolgende arresten nr. 210.447 van 18 januari 2011, nr. 212.092 van 17 maart 2011 en nr. 223.863 van 13 juni 2013; dat de bestreden beslissing bijgevolg ook de schending inhoudt van het gezag van gewijsde van de aangehaalde arresten van de Raad van State;

Overwegende dat verzoekers zich bijgevolg geconfronteerd zien met vergunningverlenende overheden die op hardnekkige wijze blijven volharden in het gebruik van onwettige motieven om de uitbreiding van het pluimveebedrijf te verantwoorden; dat zij inmiddels reeds talloze schorsings- en vernietigingsprocedures hebben moeten doorlopen, waarbij zij telkens opnieuw

moeten vaststellen dat de uitspraak niet wordt gerespecteerd en eenvoudig opnieuw vergunning wordt verleend; dat dergelijke carrousel van vergunningen voor alle betrokken partijen onhoudbaar is, niet alleen voor verzoekers, maar ook voor de aanvrager, hetgeen wordt geïllustreerd door de pestprocedure die deze laatste inmiddels heeft ingespannen tegen verzoekers (zie randnr. 15);

Dat verzoekers Uw Raad dan ook vragen om, met het oog op een correct rechtsherstel, vast te stellen dat de gevraagde uitbreiding van het pluimveebedrijf niet vergund kan worden, wegens schending van het redelijkheids-, vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel;

Dat ter zake verwezen kan worden naar de rechtspraak van de Raad van State, die “carrousel-dossiers” wel degelijk soms zo ver gaat dat de overheid gebonden wordt om in een bepaalde zin te beslissen:

...

In een discussie in onderwijsbetwistingen heeft de Raad van State na een aantal arresten die telkens in de wind geslagen werden, uitdrukkelijk voor recht gezegd dat de overheid enkel nog beschikt over een gebonden bevoegdheid:

...

Dat Uw Raad minstens kan verduidelijken dat de beleidsmarge waarover de overheid nog kan beschikken in geval van een zoveelste vernietiging zeer beperkt is geworden:

...

Dat zij minstens verzoeken dat Uw Raad een injunctie zou opleggen op grond van de bevoegdheid die haar werd toegekend in art. 4.8.2 derde lid VCRO; dat in een recent arrest van 17 december 2013 (nr. A/2013/0744) in toepassing van deze bepaling het verbod werd opgelegd om bepaalde (reeds door de RvS gesanctioneerde) motieven te gebruiken in het kader van de heroverweging; dat te dien einde wordt gevraagd dat Uw Raad, bij wijze van injunctie, zou opleggen aan verweerster:

1. dat bij de toetsing van de aanvraag aan de goede ruimtelijke ordening rekening wordt gehouden met de hinder die het bedrijf na uitbreiding veroorzaakt voor de omwonenden, die binnen een straal van 100 meter rond het bedrijf woonachtig zijn in een ongunstige windrichting,
  2. dat in het kader van deze toetsing niet meer wordt verwezen naar het gegeven dat de aanvraag betrekking zou hebben op een reeds bestaand bedrijf; immers kan uit het gegeven dat een inrichting reeds lang ter plaatse is gevestigd, niet afgeleid worden dat de inrichting verenigbaar is met de actuele omgeving, en is er te dezen nog minder reden om op grond van voormelde vaststelling tot de stedenbouwkundige verenigbaarheid te besluiten aangezien met het bestreden besluit vergunning wordt verleend voor een aanzienlijke uitbreiding van het ter plaatse gevestigde pluimveebedrijf,
  3. dat bij de toetsing aan de ruimtelijke draagkracht wordt uitgegaan van de concrete ligging, zonder dat uit de bestemming agrarisch gebied wordt afgeleid dat de aanpalende bewoners een hogere tolerantiedrempel aan de dag zouden moeten leggen, hetgeen immers een milieuhygiënisch motief is dat geen uitstaans heeft met de stedenbouwkundige beoordeling van de milieuvergunningsaanvraag,
  4. dat slechts vergunning wordt verleend voor zover met zekerheid kan vastgesteld worden dat de uitbreiding geen aanleiding zal geven tot buitensporige hinder of een overschrijding van de ruimtelijke draagkracht.
  5. dat tevens rekening wordt gehouden met de eerdere beslissingen dd. 28 januari 2016 en 18 februari 2016 die de deputatie heeft genomen met betrekking tot de aanvragen voor de bouw en exploitatie van een nieuwe pluimveestal op de aanpalende terreinen, en waarbij werd overgegaan tot de weigering van de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning omdat ter plaatse reeds een onaanvaardbare geurconcentratie werd bereikt.
- Zodat, het bestreden besluit is aangetast door een schending van de in het eerste middel aangehaalde bepalingen en beginselen.

...”

De tussenkommende partij repliceert:

“ ...

26. *Van een schending van art. 1.1.4 en/of art. 4.3.1 is er in casu geen sprake.*

Omtrent de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening is in de thans bestreden beslissing bijkomend nog het volgende als motivering opgenomen:

...

De vergunning wordt bovendien ook afgeleverd onder de volgende voorwaarden:

...

Een en ander volstaat als toetsing van de milieuhygiënische aspecten van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, en dit zeker in functie van de door verzoekers aangehaalde bezwaren.

Dat de verwerende partij onvoldoende aandacht zou hebben besteed aan de toetsing van de thans voorliggende vergunningsaanvraag aan de goede ruimtelijke ordening, kan niet worden bijgetreden. In de bestreden beslissing heeft verwerende partij thans immers niet alleen duidelijk aandacht besteed aan een toetsing van de gewestplanbestemming, maar ook aan de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening, rekening houdend met de milieutechnische aspecten.

Er wordt daarbij in concreto aandacht besteed aan de aanwezigheid van de nabijgelegen zonevreemde woningen.

De verwerende partij heeft specifiek wat betreft de stedenbouwkundige verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening toetsing uitgevoerd aan al de concrete criteria zoals voorzien in art. 4.3.2. §1 V.C.R.O. en dit voor zover noodzakelijk of relevant. Zo is o.m. de mobiliteitsproblematiek, de bouwdichtheid, de schaal, het ruimtegebruik, materiaalgebruik en de visueel vormelijke elementen van de aanvraag beoordeeld geworden in de thans bestreden beslissing. Er wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de mogelijke hinder en aan de wijzen waarop daaraan moet worden geredigeerd, zowel op het vlak van geluidsoverlast, geurhinder als vliegenoverlast. De nabijgelegen woningen worden uitdrukkelijk in deze beoordeling betrokken.

Hiermee komt de verwerende partij wel degelijk tegemoet aan de door uw Raad aangevoerde verwegingen in de arresten nr. 212.092 van 17 maart 2011, het arrest nr. 223.863 van 13 juni 2013 en het arrest van Uw Raad nr. nr. RvVb/A/1516/1009.

27. *De aangehaalde motivering dient op dit punt ook te worden bekeken in het licht van de door verzoekers geuite bezwaren. In hun verzoekschrift vermelden de verzoekende partijen onder meer het gebrek aan voldoende buffering, het feit dat de ontsluitingsweg gelegen is tussen de woningen, mobiliteitshinder omwille van een te smalle openbare weg, het overschrijden van de draagkracht van de omgeving en de functionele inpasbaarheid.*

Het valt alvast op dat de verzoekende partijen in hun kritiek hoofdzakelijk blijven steken in loutere affirmaties.

28. *Met betrekking tot het voorziene groenscherm stellen zij zonder meer dat een breedte van 1,5 meter ter hoogte van de berging onvoldoende zou zijn, hetgeen er op zou neerkomen dat er geen reële buffering mogelijk is.*

Impliciet erkennen zij daarmee alvast dat de buffering verder weldegelijk voldoende is, nu zij verder geen kritiek uiten op het feit dat het groenscherm overal elders een breedte heeft van 6 meter.

De verzoekende partijen laten echter na om verder uit te leggen waarom er ter hoogte van de berging ook een uitgebreide buffer zou moeten worden voorzien.

Naar onder meer geluidsoverlast vormt de berging op zichzelf namelijk al een buffer, aangevuld door de achterliggende (weliswaar smallere) groenbuffer die ook de visuele hinder helemaal wegneemt.

29. Het feit dat de ontsluitingsweg van de bestaande exploitatie bestaat uit een servitudeweg die langsheen de zonevreemde tuinen naar achter loopt is een gegeven dat al gedurende vele jaren ongewijzigd is.

De stelling van de verzoekende partijen dat er kadaverresten in de haag zouden achterblijven is niets meer dan een onbewezen bewering. Bovendien werden hieromtrent in het verleden nooit klachten geformuleerd.

De servitudeweg is voldoende breed en er werd nog nooit schade berokkend bij het passeren van voertuigen van en naar de exploitatie.

30. Ook de stelling van de verzoekende partijen dat de plaatselijke openbare wegenis onvoldoende breed is, is van elke ernst ontbloomt.

In de onmiddellijk en ook de ruimere omgeving zijn er nog landbouwbedrijven aanwezig die ontsloten worden door dezelfde openbare weg.

De weg is bijna 10 meter breed en zeker geschikt om het (al bij al nog beperkte) verkeer van een landbouwexploitatie te ontvangen.

De verzoekende partijen tonen geenszins aan de beslissing van de verwerende partij op dit vlak onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk zou zijn.

31. Voor wat de geurhinder betreft wordt in de bestreden beslissing expressis verbis verwezen naar de verplichting om een emissiearm stalsysteem te gebruiken.

Dit laatste wordt zelfs uitdrukkelijk als vergunningsvoorwaarde opgelegd.

De verzoekende partij verwijst dan wel naar het advies van de PSA om te stellen dat men niet weet of de geuroverlast inderdaad kan worden beperkt door de toepassing van een amoniakemissiearm stalsysteem, maar zij vergeet dat de PSA in haar verslag blijkbaar zelfs niet eens goed had begrepen om wel soort van kippenbedrijf het ging.

De tussenkomende partij heeft dan ook een replieknota neergelegd om de totaal irrelevante en totaal niet onderbouwde adviezen van de PSA te weerleggen.

Verzoekende partijen tonen niet aan dat de motivering dat het AEA-stalsysteem de geurhinder zal beperken feitelijk onjuist of kennelijk onredelijk is.

32. Hetzelfde geldt voor de beweringen van de verzoekende partij in verband met de functionele inpasbaarheid.

De functionele inpasbaarheid wordt in de bestreden beslissing weldegelijk onderzocht en de motivering daaromtrent blijft helemaal niet beperkt tot het louter poneren dat de inrichting functioneel inpasbaar is.

33. Uit al de bovenstaande motieven blijkt duidelijk om welke redenen de verwerende partij na beoordeling van de vergunningsaanvraag van tussenkomende partij van oordeel is dat deze vergunningsaanvraag ruimtelijk en stedenbouwkundig kan worden geacht in overeenstemming te zijn met de goede ruimtelijke ordening. Er is bij deze beoordeling wel degelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van de residentiële bebouwing van verzoekster in de onmiddellijke omgeving. In die context wordt verwezen naar de eerdere vergunningsvoorwaarde dat er een afdoende groenbuffer moet worden voorzien tussen de voorliggende woningen (die onder andere de voormalige exploitantenwoning betreft) en bovendien wordt nog een reeks bijkomende voorwaarden opgelegd.

34. Om voormelde redenen dient vastgesteld dat de thans bestreden beslissing wel degelijk een concrete stedenbouwkundige toetsing van de aanvraag aan de goede ruimtelijke ordening bevat. Verzoekers tonen op geen enkele wijze aan dat de in de bestreden beslissing genomen afweging omtrent de goede ruimtelijke ordening kennelijk onredelijk of feitelijk onjuist zou zijn...

De stelling van de verzoekende partijen dat de beslissing op een verkeerde feitelijke aanname is gebaseerd overtuigt niet.

De bestreden beslissing stelt terecht dat het dichtst bijzijnde woongebied met landelijk karakter gelegen is op een 400 meter. Verzoekers levert niet het bewijs dat de bestreden beslissing op dit punt onjuist zou zijn.

35. Volledigheidshalve dient opgemerkt dat er in het eerste middel evenmin een schending van het vertrouwensbeginsel wordt aangetoond.

...

Verzoekende partij slaagt er niet in om aan te tonen waaruit de ingeroepen schending van het vertrouwensbeginsel zouden bestaan. Gelet op het feit dat de verzoekende partijen in gebreke blijven het middel op dit punt verder toe te lichten, dient vastgesteld dat het middel op dit punt onontvankelijk is.

36. Alleszins kunnen verzoekende partijen niet worden gevolgd waar zij stellen dat het vertrouwensbeginsel in casu tot gevolg zou hebben dat het vertrouwensbeginsel niet anders toelaat dan dat de thans bestreden vergunning zou worden geweigerd en dit gelet op het feit dat een van de verzoekers voor zijn woning in 2002 een stedenbouwkundige vergunning hebben bekomen. Het is niet omdat die partij over een stedenbouwkundige vergunning beschikt, dat deze vergunning een bouw-, exploitatie- of uitbreidingsverbod zou effectueren voor eigenaars/exploitanten van een inrichting gelegen op een naburig perceel.

Noch het vertrouwensbeginsel, noch de formele motiveringsplicht kunnen derwijze worden uitgelegd, zelfs niet in de meest uitgebreid mogelijke toepassing van deze beginselen, dat uit een stedenbouwkundige vergunning voor een bepaalde woning een verbod zou volgen voor de uitbreiding van een naastliggende bedrijf ...

Een schending van deze beginselen is dus geenszins aangetoond.

37. In deze context mag overigens nog een worden vermeld dat de woning van verzoekende partijen de voormalige bedrijfswoning van het bedrijf van tussenkomende partij betreft, die door de heer Reijnen en zijn echtgenote mevrouw Bel (verzoekende partij in voorliggende procedure) werd afgesplitst van de bedrijfsgebouwen (in strijd met art. 11 van het Besluit van Vlaamse Regering van 28 november 2003). Over dit gegeven reppen de verzoekers evident met geen woord.

Alleszins dient vastgesteld dat het louter feit dat de woning van de heer Van Gils vergund is, geenszins van aard is om tot een schending van het vertrouwensbeginsel te leiden. Immers, het louter feit dat de woning Van Gils vergund is, impliceert dat de woning niet illegaal is... . Uit dit enkele gegeven kunnen de verzoekende partijen echter geenszins een gerechtvaardigd vertrouwen putten dat een naburig zone-eigen bedrijf niet verder (op beperkte wijze) zou mogen uitbreiden. Het dient hierbij gezegd dat de uitbreiding 30 % bedraagt, (verzoekers gewagen ten onrechte, en tegen het dossier in van een uitbreiding van 40 %) waarbij een van de bestaande stallen daarenboven wordt vervangen door een meer milieuvriendelijk stal (die ammoniakemissiearm wordt opgevat), zodat de relatieve toename van de milieuhinder alleszins niet gepaard gaat met een even grote stijging van de hinder.

Het middel is dus niet gegrond.

38. Om voormelde redenen dient ook niet te worden ingegaan op het verzoek van verzoekende partijen om vast te stellen dat de uitbreiding van het pluimveebedrijf niet vergund kan worden wegens schending van het redelijkheids-, vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel.

De verzoekende partijen verwijzen in dit verband overigens ten onrechte naar rechtspraak van de Raad van State waarin werd geoordeeld dat de vaststelling dat een inrichting die niet kan vergund worden in afwijking van de bestemmingsvoorschriften ertoe leidt dat de vergunningverlenende overheid geen beoordelingsmarge meer heeft.

In casu is er ook helemaal geen sprake van “verdamping” of “versmalling” van de autonomie of de discretionaire bevoegdheid van de verwerende partij.

Uit het vernietigingsarrest van Uw Raad nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016 blijkt helemaal niet dat de geplande uitbreiding helemaal niet in aanmerking zou komen voor vergunning.

De kritiek in dit arrest had uitsluitend betrekking op loutere motiveringsgebreken.

39. Evenmin kan er worden ingegaan op de vraag van de verzoekende partijen om een injunctie op te leggen aan de verwerende partij.

- In de bestreden beslissing wordt namelijk rekening uitvoerig gehouden met de hinder voor de omwonenden en bovendien dient te worden opgemerkt dat de tussenkomen partij tot nader order zelfs nog steeds beschikt over een milieuvergunning voor deze uitbreiding.

- Verder is het de tussenkomen partij niet duidelijk waarom de verwijzing naar het reeds bestaand bedrijf zou moeten worden geweerd in een nieuwe beslissing.

De beoordeling van de verenigbaarheid met de actuele omgeving is namelijk niet decisief gesteund op de overweging dat het gaat om een reeds bestaand bedrijf.

- Bij de toetsing aan de ruimtelijke draagkracht werd reeds uitgegaan van de concrete ligging van het bedrijf.

De vaststelling dat het bedrijf zone-eigen is terwijl de omliggende woningen zonevreemd zijn is weldegelijk een draagkrachtig motief om te stellen dat van de omwonenden een verhoogde tolerantie naar hinder mag worden verwacht.

...

Vanzelfsprekend kan de verwerende partij niet verplicht worden om d deugdelijke motivering te weren in haar beslissing.

- De verzoekende partijen menen ook ten onrechte dat aan de verwerende partij de injunctie kan worden gegeven dat de vergunning slechts kan verleend worden indien met zekerheid kan

worden vastgesteld dat de uitbreiding geen aanleiding kan geven tot buitensporige hinder of overschrijding van de ruimtelijke draagkracht.

De bestreden beslissing bevat omtrent deze aspecten al een uitdrukkelijke beoordeling en motivering.

- Het feit dat vergunningen voor een ander project (geen kippenstal maar een varkenshouderij) op een aanpalend perceel werden geweigerd, staat volledig los van de beoordeling van de vergunningsaanvraag van de tussenkomende partij.

Er bestaat dan ook geen aanleiding om de beslissing over dit andere dossier te betrekken bij de beoordeling van de aanvraag van de tussenkomende partij.

...

De verzoekende partijen betwisten de stellingen van de tussenkomende partij in de wederantwoordnota maar voegen, evenmin als de tussenkomende partij in de laatste schriftelijke uiteenzetting, niets wezenlijk toe.

2.

De verzoekende partijen voeren in het vierde middel de schending aan van de artikelen 4.2.24, §1, 4.7.21, §1, 4.7.22 en 4.7.23, §1 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid het zorgvuldigheidsbeginsel en het materieel motiveringsbeginsel, en de ontstentenis van de rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag.

De verzoekende partijen zetten uiteen:

“ ...

Doordat, de deputatie in de bestreden beslissing afwijkt van het verslag van haar PSA, zonder in te gaan op de inhoud van dit verslag;

...

Dat de inhoud van dit verslag nergens aan bod komt in de bestreden beslissing;

Dat in de aanhef van de beslissing zelfs, verkeerdelijk en tegenstrijdig met de inhoud van de beslissing, wordt gesteld dat de deputatie zich aansluit “bij het verslag van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar van - (sic) - en maakt de inhoud ervan tot haar eigen motiveringen gelet op de tijdens de hoorzitting neergelegde stukken.”;

*Terwijl, **eerste onderdeel**, art. 4.7.21, §1 VCRO uitdrukkelijk stipuleert dat de Deputatie bij het behandelen van een beroep de aanvraag in haar volledigheid onderzoekt;*

Dat de nakoming van deze verplichting voor de Deputatie om de aanvraag in haar volledigheid te onderzoeken onder meer wordt gewaarborgd door de verplichting ex art. 4.7.22 VCRO voor de Provinciaal Stedenbouwkundig Ambtenaar om voor elke beslissing een verslag op te maken;

Dat krachtens artikel 4.7.22 VCRO de Provinciaal Stedenbouwkundig Ambtenaar voor elke beslissing in beroep een gemotiveerd verslag moet opstellen en dat dit verslag een cruciale rol speelt in de beroepsprocedure aangezien art. 4.7.23, §1 VCRO expliciet bepaalt dat de Deputatie een beslissing neemt “op grond van” het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar;

...

Dat in het bijzonder wanneer de vergunningverlenende overheid afwijkt van een ongunstig verslag van de Provinciaal Stedenbouwkundig Ambtenaar de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel vereisen dat zij haar beslissing op dit punt des te concreter en zorgvuldiger motiveert (RvVb, nr. A/2014/0412, 3 juni 2014; RvVb, nr. A/2014/0240, 1 april 2014);

Dat de deputatie in het bestreden besluit in het geheel niet verwezen heeft naar de inhoud van de verslagen van de Provinciaal Stedenbouwkundig Ambtenaar; dat de inhoud van dit verslag zelfs niet besproken wordt;

...

Dat ook uit de zorgvuldigheidsplicht volgt dat uit de bestreden beslissing moet kunnen worden afgeleid of zij conform art. 4.7.23, §1 VCRO op grond van het verslag van de Provinciaal Stedenbouwkundig Ambtenaar werd genomen, minstens moet kunnen worden vastgesteld of de Deputatie rekening heeft gehouden met de determinerende overwegingen van dit verslag, zowel in feite als in rechte;

Dat alleszins vastgesteld moet worden dat de bezwaren van de PSA tegen de voorliggende aanvraag niet (afdoende) behandeld werden in de bestreden beslissing

*En terwijl, **tweede onderdeel**, de PSA in haar gemotiveerd verslag van 20 juli 2016 had voorgesteld om de vergunning te weigeren omdat de aanvraag niet voldoet aan de thans geldende milieunormen in verband met, onder meer ammoniakemissiearme stallen, en omdat de BBT niet gerespecteerd werden;*

Dat de deputatie tegen dat verslag van de PSA ingaat, zonder het met zoveel woorden te zeggen, en oordeelt dat de geurhinderproblematiek verholpen zou worden door te kiezen voor een bepaald type ammoniakemissiearme staluitvoering; dat geponeerd wordt dat het geurhinderprobleem daardoor ook verholpen zou worden;

Dat in de rechtspraak van de Raad van State aangenomen wordt dat de vergunningverlenende overheid inzake technische kwesties niet zomaar mag voortgaan op eenzijdige stukken en studies van een aanvrager; dat het in sommige gevallen vereist kan zijn die stukken en studies voor te leggen aan de gespecialiseerde adviesinstanties, om te laten onderzoeken of de aanspraken van de aanvrager correct zijn; dat zulks uiteraard des te meer geldt wanneer de overheid voortgaat op stukken die neergelegd worden na de adviesverlening (zie in verband met een geurstudie: RvS 7 juli 2011, nr. 214.498, Laurijssen; zie in verband met een geluidsstudie: RvS 26 januari 2012, nr. 217.556, Geens e.a.; voor een bespreking van deze rechtspraak, zie G. VERHELST, 'Drie stelregels in verband met de aanvulling van de vergunningsaanvraag en cours de route', TOO 2016, 418-423);

Dat de aanvrager te dezen een bijkomende nota heeft neergelegd op de hoorzitting, waarbij de deputatie er kennelijk voor gekozen heeft om de inhoud van die nota over te nemen, zulks in afwijking van het verslag van de PSA;

Dat verwerende partij zich blijkbaar klakkeloos heeft aangesloten bij het standpunt van de aanvrager, aangezien het totaal onaannemelijk is dat de deputatie zelf – zonder technische bijstand – in staat zou zijn om de repercussies van een bepaald type ammoniakemissiearme staluitvoering op de geurhinder in de omgeving na te gaan; dat de deputatie in een andere aanvraag voor een pluimveestal op de aanpalende gronden nog voortging op het advies van AMV en de PMVC om vast te stellen dat geurhinder ter hoogte van de Heesdijk een maximum bereikt heeft, zodat verdere uitbreidingen niet kunnen toegelaten worden;

...

De tussenkomende partij repliceert:

“ ...

Samengevat komt het advies er op neer dat de PSA meent dat de vergunning had moeten worden geweigerd omdat de stallen niet amoniakemissiearm zouden zijn opgevat.

48. Aangezien uit dit advies bleek dat de PSA van het dossier werkelijk niets had begrepen, heeft de tussenkomenende partij naar aanleiding van de hoorzitting een replieknota neergelegd, met een aantal bijkomende opmerkingen.

Daarbij heeft de tussenkomenende partij onder meer verduidelijkt dat er weldegelijk een AEA-systeem werd toegepast, namelijk het systeem P-4.5.

Deze affirmatie werd ook gestaafd met stukken, onder meer de afgeleverde milieuvergunning.

49. Anders dan de verzoekende partijen dus willen doen uitschijnen werden niet zomaar eenzijdige stukken aangeleverd, maar daarentegen een volledig gedocumenteerde nota, waaruit zonder meer bleek dat het advies van de PSA gesteund was op een volkomen verkeerde feitenvinding.

Op basis van de aangeleverde stukken vermocht de verwerende partij weldegelijk aannemen dat was voldaan aan de regelgeving inzake amoniakemissiearme stalsystemen en ook aan de regelgeving inzake BBT, gelet op de reeds afgeleverde milieuvergunning.

50. Daarbij komt nog dat de verwerende partij het nodig heeft geacht om nog eens als bijzondere voorwaarden op te leggen dat de stal diende te worden uitgerust met een AEA-stalsysteem.

Hieruit blijkt dat de verwerende partij weldegelijk rekening heeft gehouden met het verslag van de PSA en hieraan zelfs gevolgen heeft gekoppeld onder de vorm van bijzondere vergunningsvoorwaarden.

De bestreden beslissing bevat met andere woorden een eigen motivering omtrent de aspecten die aan bod komen in het advies van de PSA.

51. Art. 4.7.23 § 1 VCRO bevat geenszins de verplichting om dit advies integraal over te nemen in de vergunningsbeslissing en verplicht de verwerende partij evenmin om, zelfs bij een andersluidende beslissing, alle argumenten punt per punt te behandelen en te weerleggen.

Het is namelijk voldoende dat de verwerende partij de andersluidende elementen in dit verslag ontmoet en motiveert waarom zij een andere mening is toegegaan.

Welnu, in de bestreden beslissing wordt *expressis verbis* vastgesteld dat de stallen worden uitgevoerd volgens het AEA-systeem P5.4.

Daarmee heeft de verwerende partij zeer duidelijk aangegeven dat het advies van de PSA gesteund was op feitelijk onjuiste overwegingen.

...

De verzoekende partijen dupliceren:

“...

18. Tussenkomenende partij beweert dat uit de bestreden beslissing wel zou blijken waarom het verslag van de PSA niet werd gevolgd.

Artikel 4.7.23, §1 VCRO legt aan de verwerende partij de verplichting op om het verslag in haar beoordeling en besluitvorming te betrekken. Het verslag van de provinciale stedenbouwkundige

ambtenaar is te beschouwen als een onafhankelijk en extern synthese-advies, opgesteld vanuit een eigen onderzoeksbevoegdheid.

De verwerende partij is door dit advies niet gebonden, en kan hiervan afwijken mits het verslag in de besluitvorming wordt betrokken. De verwerende partij zal uitdrukkelijk moeten motiveren waarom wordt afgeweken van het verslag. Wanneer de verwerende partij in haar beoordeling afwijkt van het andersluidend advies van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar vereisen de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel immers dat zij haar beslissing op dit punt des te concreter en zorgvuldiger motiveert (RvVb 28 november 2017, nr. RvVb/A/1718/0279, Verheyden).

19. In het verslag van de PSA werd vastgesteld dat het aanvraagdossier is verouderd en niet voldoet aan de actuele regelgeving en de best beschikbare technieken (BBT).

De voorwaarde in de bestreden beslissing dat de nieuwe stal emissiearm zou moeten zijn conform het systeem P5.4 (vermeld in bijlage I bij het ministerieel besluit van 31 mei 2011) volstaat allerm minst om de kritiek van de PSA te weerleggen. Deze voorwaarde was bovendien al opgenomen in de eerdere vernietigde vergunningsbeslissing.

De uitvoering van een pluimveestal als ammoniak emissiearm is gewoon een wettelijke verplichting, zodat hieruit in geen geval kan worden afgeleid dat de bouw en uitbating van de stal BBT conform is, wel integendeel. In tegenstelling tot de tergende bewering van tussenkomende partij dat de PSA zogezegd “werkelijk niets had begrepen” van het dossier blijkt dat de PSA juist wel een correct onderzoek had gevoerd van het dossier. Op grond van dit onderzoek werd vastgesteld dat het aanvraagdossier niet BBT is, hetgeen niet wordt weerlegd in de bestreden beslissing.

Bovendien stelt zich de vraag of de stal überhaupt kan worden uitgevoerd conform het systeem P5.4 (vermeld in bijlage I bij het ministerieel besluit van 31 mei 2011) zonder planaanpassingen. Een dergelijk systeem vereist immers onder meer dat er maximaal 7 tot 8 dieren per m² worden opgezet in de dierruimte en dat de totale bruikbare dieroppervlakte maximaal 2/3 mag bestaan uit rooster en minimaal 1/3 strooiselvloer bedraagt.

...

De tussenkomende partij stelt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog:

“...

Verzoekende partij legt de nadruk op het gegeven dat de PSA in haar advies had opgemerkt dat het aanvraagdossier niet voldoet aan de regelgeving en de best beschikbare technieken. Hierbij dient alvast opgemerkt dat de PSA in haar advies daarover verder niets concreets vermeldt.

Het advies van de PSA verwijst naar de verplichting van artikel 4.1.2.1. van VLAREM II.

...

Artikel 4.1.2.1 van Vlarem II houdt geen enkele verplichting in voor de vergunningverlenende overheid.

De exploitant is namelijk de adressaat van deze bepaling, zodat de overheid deze bepaling niet kan schenden.

Dit werd reeds door de Raad van State bevestigd.'

Het weze nogmaals herhaald dat de milieuvergunning voor het project inmiddels werd afgegeven, hetgeen de tussenkomende partij in haar nota ten aanzien van de verwerende partij ook duidelijk had meegedeeld.

Het is dan ook wel erg merkwaardig dat de PSA in haar verslag verwijst naar regelgeving rond leghennen, terwijl de aanvraag betrekking heeft op slachtkuikenouderdieren en dat zij verder vermeldt dat de aanvraag niet voldoet aan de actuele regelgeving inzake toepassing van

BBT, terwijl dit in bij de beoordeling van de milieuvergunning anders werd beoordeeld en terwijl de verplichting om toepassing te maken van BBT een continue verplichting is van de exploitant, zodat een vergunningverlenende overheid deze verplichting niet eens kan schenden.

Bij beslissing van 29 november 2017 werd (na vernietigingsarrest) andermaal een milieuvergunning voor het project verleend door de Vlaamse Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw. (zie stuk 2)

Om die reden heeft de tussenkomen partij aangegeven dat het advies van de PSA toch wel erg opmerkelijk is en voor fundamentele kritiek vatbaar.

Het gegeven dat de verwerende partij gevolg geeft aan de kritiek die de tussenkomen partij nog heeft geformuleerd, betekent dan ook niet dat de bestreden beslissing gebrekkig zou gemotiveerd zijn.

...

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen bekritiseren in het eerste middel de beoordeling van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening, in het bijzonder met betrekking tot de hinderaspecten voor de omliggende woningen, waaronder die van de verzoekende partijen. Ze verwijzen tevens naar het ongunstig verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar. Ze verzoeken om vast te stellen dat de aangevraagde uitbreiding van het pluimveebedrijf niet kan vergund worden wegens schending van het redelijkheids-, vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel. Minstens vragen zij een bevel op te leggen op grond van artikel 4.8.2, derde lid VCRO.

Het vierde middel is volledig gewijd aan het ongunstig verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar en de verplichting van de verwerende partij om een beslissing te nemen op grond van dit verslag.

2.

Het behoort tot de taak en de bevoegdheid van het vergunningverlenende bestuursorgaan om overeenkomstig artikel 4.3.1, § 1, eerste lid, 1°, b en § 2, eerste lid, 1° en 2° VCRO op concrete wijze te onderzoeken of een aanvraag beantwoordt aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening, waarbij het vergunningverlenende bestuursorgaan rekening dient te houden met de in de omgeving bestaande toestand.

De Raad kan zijn beoordeling van de eisen van de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de bevoegde overheid. Hij kan in de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidscontrole wel nagaan of de vergunningverlenende overheid de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

3.

Artikel 4.7.23, § 1, eerste lid VCRO bepaalt dat de deputatie haar beslissing omtrent het ingestelde beroep neemt op grond van het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, en nadat zij of haar gemachtigde de betrokken partijen op hun verzoek schriftelijk of mondeling heeft gehoord.

Uit deze bepaling volgt onder meer dat de verwerende partij het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar bij haar beoordeling over het aangevraagde dient te betrekken.

4.

De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen bepalen dat elke eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur, in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat deze afdoende moeten zijn.

Een vergunningsbesluit moet derhalve duidelijk en op afdoende wijze de redenen opgeven waarop het vergunningverlenend bestuursorgaan haar beslissing steunt.

Bij het beoordelen van de wettigheid van een vergunningsbeslissing dient derhalve rekening gehouden te worden met de redenen die omschreven zijn in het vergunningsbeslissing en kan er geen rekening worden gehouden met aanvullende argumentatie in latere procedurestukken.

5.

In het vernietigingsarrest van de Raad nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016 werd reeds vastgesteld dat de weerslag van het aangevraagde op de woningen van de verzoekende partijen een ernstig knelpunt vormde tijdens de administratieve vergunningsprocedure en in de historie van de reeds verleende vergunningen. Er werd aan de verwerende partij bevel opgelegd om bij het nemen van de nieuwe beslissing op een concrete wijze rekening te houden met, onder meer, de woningen van de verzoekende partijen en de impact na te gaan van het aangevraagde op de onmiddellijke omgeving en te beoordelen of, rekening houdend met de bestaande residentiële bebouwing, het aangevraagde verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening op de betrokken plaats.

Een ernstig knelpunt in een aanvraag verplicht een vergunningverlenende overheid om des te zorgvuldiger te zijn in haar redengeving en ze dient deze redenen zelfs uiterst nauwkeurig uiteen te zetten indien ze beslist om haar eerdere vernietigde beslissing te bevestigen. Ook dit werd reeds aangegeven in het voormeld vernietigingsarrest.

De Raad kan nagaan of de thans bestreden beslissing aan deze vereisten voldoet en kan desnoods een nieuw bevel opleggen, doch heeft niet de bevoegdheid om vast te stellen dat een aanvraag niet kan vergund worden. Het verzoek daartoe van de verzoekende partijen “met het oog op een correct rechtsherstel” zou er immers op neerkomen dat de Raad in de plaats van de verwerende partij zou vaststellen dat het aangevraagde niet verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening, waartoe hij als wettigheidsrechter niet bevoegd is.

De Raad kan overeenkomstig artikel 37 DBRC-decreet na gehele of gedeeltelijke vernietiging de verwerende partij bevelen om met inachtneming van de overwegingen die opgenomen zijn in zijn uitspraak een nieuwe beslissing te nemen of een andere handeling te stellen. Hij kan daarbij de volgende voorwaarden opleggen:

- 1° welbepaalde rechtsregels of rechtsbeginselen moeten bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing worden betrokken;
- 2° welbepaalde procedurele handelingen moeten voorafgaand aan de nieuwe beslissing worden gesteld;
- 3° welbepaalde onregelmatige motieven of kennelijk onredelijke motieven mogen niet bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing worden betrokken.

Het bevel dat volgens deze bepaling kan worden opgelegd, dient derhalve te steunen op de vernietigingsmotieven van het arrest waarin het bevel wordt opgelegd. Het komt de Raad toe om

te oordelen of het opleggen van een bevel in het licht van de omstandigheden van de zaak opportuun of nuttig is. Deze beoordeling kan echter pas aan de orde zijn, na de vaststelling dat de bestreden beslissing om één of meer redenen gevitieerd is, hetgeen onder de hierna volgende randnummers wordt onderzocht.

6.

Net onder de titel “BEOORDELING NA ARREST RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN” wordt in de bestreden beslissing overwogen dat uit de onderstaande motivering blijkt dat de aanvraag in overeenstemming kan worden gebracht met de wettelijke bepalingen en de goede ruimtelijke ordening door het opleggen van voorwaarden, waarna een aantal aspecten die verband houden met de goede ruimtelijke ordening worden beoordeeld, met name mobiliteit, functionele inpasbaarheid, visueel-vormelijk, hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid. Er worden vervolgens in de bestreden beslissing voorwaarden opgelegd die betrekking hebben op de gevelafwerking, het aanleggen van een groenscherm, het functioneren van het alarmsysteem en het gebruik van de generator, de uren voor het uitvoeren van reinigings- en onderhoudswerken en het gebruik van emissiearme stallen volgens het systeem P5.4.

65.1

Onder het aspect mobiliteit stelt de verwerende partij dat de toegang tot het bedrijf wordt genomen via een servitutedweg tussen de woningen Heesdijk 28 (eerste verzoekende partij) en 30. De verwerende partij vermeldt wel dat er een achttal woningen (zonevreemd) gelegen zijn langs de straatzijde en dat de beroepers wonen in de dichtstbijzijnde woningen, maar overweegt vervolgens enkel dat de bijkomende verharding tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt, dat de oprit niet wordt gewijzigd en dat het niet te verwachten is dat de uitbreiding extra mobiliteitsproblemen zal veroorzaken.

Het aangevraagde omvat een uitbreiding van een bestaand bedrijf dat twee loodsen omvat, met een derde loods. De verwerende partij stelt zelf vast dat de toegang tot het bedrijf wordt genomen via een weg tussen twee woningen, zonder op enige concrete wijze te onderzoeken in welke mate de gevraagde uitbreiding gevolgen heeft op het gebruik van de bestaande servitutedweg en of deze uitbreiding in dat licht aanvaardbaar is naar een goede ruimtelijke ordening. In de bestreden beslissing is geen spoor te vinden van een concreet onderzoek op dat punt, noch bij de beoordeling van de mobiliteit, noch bij de beoordeling van enig ander (hinder)aspect van goede ruimtelijke ordening.

Het gevolg van de voorgaande vaststellingen is dat de verwerende partij bij het nemen van een nieuwe, bevestigende beslissing op concrete wijze dient te onderzoeken welke impact de gevraagde uitbreiding heeft op het gebruik van de bestaande toegangsweg en of deze, desgevallend bijkomende, impact aanvaardbaar is, rekening houdend met de ligging van deze toegangsweg tussen de residentiële woningen Heesdijk 28 en 30.

6.2

Voor het aspect geurhinder verwijzen de verzoekende partijen onder meer naar een weigeringsbeslissing voor een gevraagde uitbreiding van het betrokken bedrijf in 1994 omwille van gebrek aan ruimtelijke buffering en overdreven geurhinder en naar beslissingen van de verwerende partij van 28 januari 2016 en 18 februari 2016 voor een aanvraag voor een nieuw bedrijf op percelen gelegen naast het betrokken bedrijf, omdat uit de MER-screening was gebleken dat het gebied reeds vandaag geteisterd wordt door een zeer zware geurbelasting.

De destijds gevraagde uitbreiding van het betrokken bedrijf blijkt betrekking te hebben gehad op een bestaande varkensstal voor 200 varkens en een uitbreiding met twee stallen voor telkens 29.000 legkippen en dus in het totaal 58.000 legkippen. De Raad van State heeft in zijn arrest nr. 233.725 van 4 februari 2016 overwogen dat de verwijzing door de verzoekende partijen naar deze

vroegere aanvraag met een ander voorwerp, die werd geweigerd op grond van een afstandsregel van het inmiddels vernietigde besluit van de Vlaamse regering van 7 januari 1992 houdende vaststelling van het Vlaams reglement inzake milieuvoorwaarden voor hinderlijke ondernemingen, niet aantoonde dat het bestreden milieuvergunningsbesluit kennelijk indruist tegen de goede ruimtelijke ordening. Er zijn geen redenen om daarover anders te oordelen voor wat betreft de bestreden beslissing.

Voor een aanvraag tot het oprichten van een nieuw bedrijf voor vleeskuikens op aanpalende percelen van het betrokken bedrijf, heeft de verwerende partij zowel een milieuvergunning (weigering 28 januari 2016) als een stedenbouwkundige vergunning (weigering 18 februari 2016) geweigerd. In beide beslissingen is er sprake van een ongunstig advies van de afdeling Milieuvergunningen omdat “de geurconcentratie reeds onaanvaardbaar is en niet nog meer mag toenemen”. In beide beslissingen wordt tevens overwogen:

“De PMVC stelt dat er volgens de geurstudie een stand-still in geurconcentraties in het agrarische gebied is en slechts een lichte toename van geurconcentraties in woongebied met landelijk karakter. De PMVC merkt op dat het niet duidelijk is of in de geurstudie rekening werd gehouden met de nieuwe stal van het naastgelegen pluimveebedrijf. De inrichting wordt in agrarisch gebied ingepland, maar in een gebied waar reeds een zware belasting is. De PMVC stelt dat de limiet van de geurbelasting bereikt is en volgt het ongunstige advies van AMV”

Uit deze weigeringsbeslissingen blijkt dat de aanpalende percelen van het betrokken bedrijf worden beschouwd als een zone waar de geurconcentratie thans reeds onaanvaardbaar is en niet meer mag toenemen (AMV) en als een zone waar de limiet van de geurbelasting reeds bereikt is. Tevens blijkt dat ondanks het feit dat in de bij de aanvraag voorgelegde geurstudie een *standstill* van geurconcentraties in agrarisch gebied, en een lichte toename van geurconcentraties in woongebied met landelijk karakter werd aangegeven, de vergunningen toch werden geweigerd.

Uit het voorgaande blijkt minstens dat er wordt aangenomen dat er in de omgeving van het betrokken bedrijf reeds een zware geurbelasting is, die zelfs door de afdeling Milieuvergunningen als “reeds onaanvaardbaar” wordt beschouwd.

In de bestreden beslissing wordt de geurhinder niet onderzocht. Er wordt enkel gesteld dat de geurhinder wordt beperkt door het gebruik van emissiearme stallen volgens het systeem P5.4 en doordat kadaveropslag wordt voorzien in kadaverkoeling. In het licht van de voorgaande vaststellingen volstaat dit motief niet om het aangevraagde aanvaardbaar te beschouwen naar geurhinder. Des te minder nu uit de voormelde weigeringsbeslissingen blijkt dat zelfs voorwaarden het aangevraagde niet konden aanvaardbaar maken.

De voorgaande vaststellingen hebben tot gevolg dat de verwerende partij voorafgaand aan het nemen van een nieuwe beslissing de impact van de geurhinder door het aangevraagde op een concrete wijze behoort te onderzoeken. Bovendien dient de verwerende partij, indien ze van oordeel is dat het aangevraagde voor wat betreft dit hinderaspect aanvaardbaar is, minstens haar beslissing te verantwoorden in het licht van de recente eerdere weigeringsbeslissingen die betrekking hebben op de naastliggende percelen, die, volgens deze beslissingen, gelegen zijn in een zone waar de geurconcentratie thans reeds onaanvaardbaar is en niet meer mag toenemen (AMV) en waar de limiet van de geurbelasting reeds bereikt is.

7.

In het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar worden twee problematieken onder de aandacht van de verwerende partij gebracht, met name de regelgeving met betrekking

tot het welzijn van leghennen en de regelgeving die betrekking heeft op ammoniakemissie. De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar stelt dat de aanvraag niet voldoet aan de bovenvermelde normen en stelt voor om de aanvraag te weigeren.

In de bestreden beslissing wordt dus ten onrechte gesteld dat wordt aangesloten bij het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar.

Bovendien blijkt uit de bestreden beslissing niet dat de verwerende partij enige aandacht heeft besteed aan de problematiek van de regelgeving die betrekking heeft op het welzijn van de leghennen. De stelling van de tussenkomende partij dat het aangevraagde betrekking heeft op slachtkuikenouderdieren en de provinciale stedenbouwkundige verwijst naar regelgeving voor leghennen, doet geen afbreuk aan deze vaststelling. Overigens blijkt uit de bestreden beslissing ook niet duidelijk of het nu gaat over leghennen dan wel over slachtkuikenouderdieren. Er is in de bestreden beslissing enerzijds sprake van “de bouw van een legkippenstal” en anderzijds van “de bouw van een slachtkuikenouderdierenstal”.

In de mate dat de voorwaarde in de bestreden beslissing “Emissiearme stallen volgens het systeem P5.4” een antwoord vormt op het ongunstig verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, waarin verwezen wordt naar de regelgeving met betrekking tot ammoniakuitstoot, komt dit enkel aan bod bij de bespreking van de geurhinder, zonder dat op enige wijze blijkt dat dergelijke stal tot de conclusie kan leiden dat “Geurhinder zal beperkt worden”.

De voorgaande vaststellingen hebben tot gevolg dat de verwerende partij bij het nemen van een nieuwe, bevestigende beslissing de twee aandachtspunten bij haar beoordeling dient te betrekken, minstens dient te motiveren waarom deze niet moeten worden betrokken bij de beoordeling van het aangevraagde.

8.

Het eerste en vierde middel zijn in de aangegeven mate gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 4.3.2, §2bis DABM en bijlage II bij het DABM, van artikel 2, §§ 6 -7 van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, van artikel 4.7.14/1 en artikel 4.7.23 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en van het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur, van het gezag van gewijsde van het arrest nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016, en de ontstentenis van de rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag

De verzoekende partijen zetten uiteen:

“ ...

Doordat, eender welke vorm van MER-screening in de beslissing ontbreekt;

En doordat, de aanvraag aan een volwaardig project-MER onderworpen diende te worden;

Terwijl, de aanvraag betrekking heeft op de uitbreiding van een intensief veeteeltbedrijf, opgenomen in bijlage II (rubriek 1, e) van de project-MER Richtlijn;

Dat uit artikel 4 van de project-MER Richtlijn volgt dat de lidstaten in hun regelgeving voor de projecten opgenomen in bijlage 2 bij de Richtlijn ofwel een “onderzoek geval per geval” naar de milieueffecten dienen te voorzien, ofwel een selectie “aan de hand van door de lidstaten vastgestelde drempelwaarden of criteria”; dat deze “drempelwaarden of criteria” volgens dezelfde bepaling in overeenstemming dienen te zijn met bijlage 3 van de project-MER Richtlijn;

Dat de MER- plicht voor projecten in het Vlaamse gewest werd vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectenrapportage (het "Project- MER Besluit"); dat het Hof van Justitie in een arrest van 24 maart 2011 (C- 435/09, Commissie/ België) oordeelde dat het project- MER Besluit strijdig is met artikel 4, lid 2-3 van de Project- MER Richtlijn, nu deze louter en alleen gebaseerd is op drempelwaarden (de "omvang" van het project), hetgeen niet voldoende is om de nuttige werking van de project- MER Richtlijn te kunnen verzekeren, omdat ook de ligging en kenmerken van een project steeds een rol dienen te spelen;

Dat in afwachting van een aanpassing van de Vlaamse regelgeving met de bepalingen van de Richtlijn zoals geïnterpreteerd door het Hof van Justitie een Omzendbrief LNE 2011/01 “Milieueffectbeoordeling en vergunningverlening voor bepaalde projecten ten gevolge van het arrest van het Hof van Justitie van 24 maart 2011 (C-435/09, Europese Commissie t. België)” dd. 22 juli 2011 werd opgemaakt, met de bedoeling een screeningsverplichting op te leggen in afwachting van de inwerkingtreding van de gewijzigde Vlaamse regelgeving;

Dat de Vlaamse regelgeving uiteindelijk werd aangepast met het besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2013, in werking getreden op 29 april 2013; dat middels dat besluit de categorie van de screeningsplichtige projecten werd toegevoegd aan het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage; dat op de lijst in bijlage III bij dit besluit (met de opsomming van de categorieën van projecten waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, § 2bis en § 3bis, DABM een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld) in categorie 1 e) figureren: “intensieve veeteeltbedrijven”, voor zover ze niet op bijlage I of bijlage II staan);

Dat het dus buiten kijf staat dat de aanvraag onderworpen moest worden aan een project-MER-screening, en dat een screeningsparagraaf moest opgenomen worden in de beslissing;

Dat zulks ook bevestigd werd in het arrest nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016, waarin de volgende injunctie werd gegeven:

...

Dat een recente aanvraag voor de bouw van een pluimveestal op de aanpalende gronden overigens recent negatief beoordeeld werd door verwerende partij op grond van de gegevens uit de project-MER-screeningsnota (cf. supra);

En terwijl, in de bestreden beslissing nu helemaal geen project-MER-screening meer opgenomen wordt; dat immers alleen verwezen wordt naar de screeningsparagraaf die opgenomen was in de vernietigde beslissing van 17 oktober 2013, maar die paragraaf wordt niet overgenomen onder de hoofding “beoordeling na arrest Raad voor Vergunningsbetwistingen”, vanaf p. 11 van het besluit; dat deze enkele vaststelling voor de zoveelste maal moet leiden tot de vernietiging van de bestreden beslissing;

Dat ondergeschikt, voor zover de screeningsparagraaf uit de vernietigde beslissing van 17 oktober 2013 wel als gehandhaafd zou moeten beschouwd worden, kan verwezen worden naar

de beoordeling uit het arrest nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016 en de injunctie die in dat arrest gegeven werd;

Dat de beslissing in de beide gevallen werd genomen met schending van het gezag van gewijsde van voormeld arrest:

En terwijl, alleszins niet in redelijkheid kan volgehouden worden dat in het kader van de huidige aanvraag geen project-MER noodzakelijk zou zijn;

Dat het immers overduidelijk is dat een MER-screening tot de conclusie zou moeten leiden dat de aanvrager een project-MER moet opmaken omdat het project "aanzienlijke milieueffecten" zou veroorzaken, niet in het minst omdat de activiteiten vlakbij omwonenden liggen; dat het voorzorgsbeginsel alleszins noopt tot de opmaak van een project-MER, zeker als er reeds vaststaat dat een zekere impact zal zijn op de omwonenden;

Dat in de vernietigde beslissing ten onrechte beweerd werd dat er geen project-MER zou moeten worden opgesteld omdat het bedrijf gelegen is in agrarisch gebied en omdat het enkel om een uitbreiding van een hoofdzakelijk vergund bedrijf zou gaan;

Dat de ligging in agrarisch gebied uiteraard niet wegneemt dat er wel degelijk aanzienlijke milieueffecten kunnen zijn, bv. ten aanzien van de aanpalende woningen; dat uit een eerdere MER-screening, opgemaakt in het kader van de vergunningsaanvragen voor een pluimveestal op de aanpalende terreinen, is gebleken dat de verdere uitbreiding van de veeteeltactiviteiten op deze locatie aanleiding zal geven tot een toename van geurhinder die in de bestaande toestand reeds een te hoog niveau bereikt heeft;

Dat evenmin kan gesteld worden dat het slechts zou gaan om een beperkte uitbreiding, nu het aantal kippen wordt verhoogd van 28.700 dieren naar 36.100 dieren, zijnde een verhoging met 7.400 stuks; dat het in casu bovendien om moederdieren van slachtkuikens gaat, die groter zijn en meer hinder (meer mest, ...) met zich brengen;

Dat de door de deputatie opgelegde maatregelen in verband met de geluidshinder en de geurhinder, hoe onvolkomen ook, aantonen dat het project wel degelijk gepaard gaat met aanzienlijke effecten op mens en leefmilieu; dat daaruit blijkt dat de opmaak van een volwaardig MER absoluut noodzakelijk is;

...

De tussenkomende partij repliceert:

“...

43. De verzoekende partijen kunnen niet worden gevolgd daar waar zij stellen dat een volwaardige project-MER nodig zou zijn, terwijl de verzoekende partijen zelf verder in hun verzoekschrift erkennen dat het buiten kijf staat dat de aanvraag moest worden onderworpen aan een project-MER-screening en dat de screeningsparagraaf moest worden opgenomen in de bestreden beslissing.

De argumentatie van de verzoekende partij is op dit vlak tegenstrijdig en verwarrend.

44. De bestreden beslissing stelt dat er in voorliggend geval ook op basis van de MER-screening blijkt dat er geen milieueffectenrapport dient te worden opgemaakt m.b.t. de voorliggende aanvraag. Immers blijkt na toetsing van de concrete kenmerken van (1) het project, (2) de plaats van het project, (3) en de concrete kenmerken van de potentiële effecten van de aanvraag.

De bestreden beslissing bevat inderdaad een herhaling van de door Uw Raad bekritiseerde screeningsparagraaf, maar bevat ook nog een bijkomende beoordeling onder punt 12 “BEOORDELING NA ARREST VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN”.

Hoewel deze beoordeling betrekking heeft op aspecten van goede ruimtelijke ordening, wordt eveneens aandacht besteed aan de criteria van bijlage II DABM, zoals gewijzigd bij decreet van 23 maart 2012 houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Zo wordt onder meer onder de noemer “hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid” verwezen naar de MER-screening en wordt er dieper ingegaan op de verschillende soorten van hinder (geurhinder, geluidshinder, vliegenoverlast).

Aldus bevat de bestreden beslissing weldegelijk een bijkomende beoordeling op basis van de criteria van bijlage II DABM.

45. De verzoekende partij poneren bovendien ten onrechte en op basis van algemene en vage argumenten dat er weldegelijk een volwaardige project-MER noodzakelijk zou zijn.

Zij stellen ten onrechte dat er weldegelijk aanzienlijke effecten zouden kunnen zijn, dat er niet kan gesteld worden dat het gaat om een beperkte uitbreiding en dat de opgelegde maatregelen in verband met geur- en geluidshinder niet voldoende zouden zijn en zouden aantonen dat het project weldegelijk gepaard gaat met aanzienlijke effecten op mens en leefmilieu.

Verzoekende partijen blijven echter bij deze loutere affirmatie, zonder concreet aan te duiden waarin die aanzienlijke milieu-effecten dan wel zouden bestaan.

De verwijziging naar een MER-screening voor een aanpalend project is alvast in dit opzicht niet relevant, nu het niet ging om een kippenstal en nu het zelfs voor de vergunningverlenende overheid niet duidelijk was in welke mate er reeds rekening was gehouden met de geurhinder afkomstig van de nog nieuw te bouwen stal van de tussenkomende partij.

*De verzoekende partijen tonen met andere woorden niet concreet aan dat de verwerende partij in haar beoordeling van de milieu-effecten is uitgegaan van verkeerde gegevens dan wel deze feitelijke gegevens op een kennelijk onredelijke wijze heeft beoordeeld.
...*

De verzoekende partijen dupliceren:

“ ...

12. De vergunningverlenende overheid diende in deze hoe dan ook na te gaan aan de hand van de criteria van Bijlage III van de Project-MER Richtlijn of het project geen aanzienlijke milieueffecten zou veroorzaken, hetgeen niet wordt ontkend door tussenkomende partij. Uit een dergelijke screening moet blijken dat de opmaak van een project-MER geen toegevoegde meerwaarde zal bieden. Hierbij dient de aard, de ligging en de omvang van het project in rekening worden gebracht. Zo kan een beperkt project alsnog aanleiding geven tot aanzienlijke milieueffecten indien er reeds sprake is van milieubelasting in het gebied of wanneer het project is gelegen in de buurt van een beschermd gebied. De geringe omvang van een project kan geen doorslaggevende reden vormen om te besluiten dat geen sprake is van een stadsontwikkelingsproject waarvoor een project-MER zou moeten worden opgemaakt (RvVb, 23 februari 2016, nr. A/1516/0686).

Hierbij dient ook te worden onderzocht of geen cumulatieve effecten spelen, dit teneinde te vermijden dat de optelsom van heel wat kleine projecten alsnog tot een totale milieudruk aanleiding zal geven die boven de significantiedrempel uitkomt (H. SCHOUKENS, “Nieuwe evoluties in wetgeving en rechtspraak inzake m.e.r.-screening voor projecten: how to avoid a death by a thousand cuts?”, TOO 2013, 284).

13. Wanneer een screeningsnota aan een aanvraag wordt gevoegd dient de overheid te onderzoeken of deze toereikend is. Er wordt van de betrokken overheid verwacht dat zij nagaat of de nota toelaat om alle betrokken effecten van het project goed in beeld te brengen.

De screeningsbeslissing moet expliciet en op gemotiveerde wijze worden genomen. De formele motiveringswet vereist dat uit de vergunningsbeslissing zelf kan worden afgeleid waarom het bestuur heeft geoordeeld dat er geen project-MER vereist zou zijn. De bevoegde overheid moet concreet motiveren waarom een vergunningsplichtige activiteit niet aan een project-MER is onderworpen. Het is niet voldoende dat dit uit het administratief dossier zou blijken, dan wel uit andere voortgebrachte stukken tijdens een jurisdictionele procedure (N. MOSKOFIDIS, “Vlaamse en intergewestelijke regels inzake milieueffectbeoordeling”, in H. SCHOUKENS (ed.), Handboek milieueffectrapportagerecht, Brugge, die Keure, 2016, 369).

Uit de beslissing van de bevoegde overheid zelf moet blijken dat een screening is uitgevoerd en waarom die screening in voorkomend geval heeft geleid tot de conclusie dat het aangevraagde project geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben (RvVb, 24 februari 2015, nr. A/2015/088). Er dient steeds concreet te worden aangetoond waarom een aanvraag niet onderworpen is aan een project-MER (RvVb, 30 mei 2012, nr. A/2012/0217; RvVb, 23 februari 2016, nr. A/1516/0686).

Wanneer een screeningsplichtig project is gelegen in de nabijheid van een kwetsbaar natuurgebied is er sprake van een verstrengde motiveringsverplichting (RvVb, 14 oktober 2014, nr. A/2014/0709; RvVb, 24 maart 2015, nr. UDN/2015/0006 (ligging nabij een speciale beschermingszone)).

In het licht van het arrest van het Hof van Justitie van 24 maart 2011 is het ook uitgesloten om bij de screening louter te focussen op de geringe omvang van een project (RvVb, 18 februari 2014, nr. A/2014/0139).

Screening gaat verder dan een loutere bewoording waarbij wordt beweerd dat de screening concreet zou zijn gebeurd, er moet uit de vergunningsbeslissing blijken dat afdoende rekening is gehouden met de concrete effecten van het beoogde project en de mogelijke kwetsbaarheid van de omgeving (zie rechtspraak aangehaald in N. MOSKOFIDIS, “Vlaamse en intergewestelijke regels inzake milieueffectbeoordeling”, in H. SCHOUKENS (ed.), Handboek milieueffectrapportagerecht, Brugge, die Keure, 2016, 370).

14. In deze dient te worden vastgesteld dat de bestreden beslissing totaal niet aangeeft waarom voor het project geen project-MER diende te worden opgemaakt. De bestreden beslissing geeft niet aan de hand van de criteria van Bijlage III van de Project-MER Richtlijn weer of het project geen aanzienlijke milieueffecten zal veroorzaken voor de omliggende natuurwaarden of de omwonenden. Evenmin wordt rekening gehouden met cumulatieve effecten ten gevolge van de emissies van het bestaande industriële pluimveebedrijf of de omliggende veeteeltbedrijven.

15. Tussenkomen de partij beweert dat de opmaak van een project-MER niet noodzakelijk zou zijn omdat verzoekende partijen niet zouden aangeven welke hinder gepaard gaat met de bouw en exploitatie van stallen bestemd voor pluimvee.

Het is werkelijk stuitend dat tussenkomende partij die al jarenlang een pluimveebedrijf uitbaat doet alsof hij niet weet welke hinder daarmee gepaard gaat. De exploitatie van een pluimveebedrijf gaat steeds gepaard met stof-, lawaai-, en stankhinder, alsook met onder meer mestproductie en ammoniakemissies naar de omgeving toe. Dit wordt ook uitdrukkelijk erkend in het 'Richtlijnenboek milieueffectrapportage Basisrichtlijnen per activiteitengroep – Landbouwdieren' opgesteld door het Departement LNE (juni, 2011).

Doordat door tussenkomende partij wordt geveinsd dat de uitbating zagezegd niet gepaard zou gaan met hinder (!) dringt de opmaak van een project-MER zich des te meer op, zodat de werkelijke milieuhinder eindelijk eens op een ernstige wijze in kaart kan worden gebracht.

...

De tussenkomende partij stelt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog:

...

De tussenkomende partij verwijst naar hetgeen zij hoger uiteenzette.

Zij wil wel nog toevoegen dat zij niet beweert dat de exploitatie van een pluimveebedrijf niet zou gepaard gaan met enige hinder.

De verzoekende partij kan evenwel uit een voorgehouden gebrekkige motivering aan de hand van de criteria van bijlage II van de Project-MER Richtlijn / bijlage II DABM, niet zonder meer afleiden dat de opmaak van een MER noodzakelijk zou zijn.

Het loutere gegeven dat de exploitatie van een pluimveebedrijf hinder met zich meebrengt, betekent nog niet dat het project ook effectief aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en een project-MER redelijkerwijze dus nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.

Met andere woorden de loutere bewering dat het project hinder met zich meebrengt impliceert ipso facto nog niet dat er een project-MER zou moeten worden opgesteld.

...

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen stellen in het tweede middel in essentie dat de bestreden beslissing geen MER-screening bevat.

2.

In het vernietigingsarrest nr. RvVb/A/1516/1009 van 26 april 2016 waarin de vorige beslissing van de verwerende partij over de betrokken aanvraag werd vernietigd, werd het volgende overwogen over de MER-toets:

"In de bestreden beslissing wordt vastgesteld dat de aanvraag betrekking heeft op een project dat opgenomen is in bijlage III van het project-MER-besluit.

De verwerende partij overweegt voorts dat een toets aan de criteria van bijlage II DABM uitwijst dat het aangevraagd project geen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en dat een project-MER redelijkerwijs geen nieuwe of bijkomende gegevens kan bevatten.

De bijlage II DABM, zoals gewijzigd bij decreet van 23 maart 2012 houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, bepaalt:

(...)

Deze bepaling is in werking getreden op 29 april 2013 (artikel 22 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2013).

Samengevat komt de verwerende partij tot de conclusie dat een toets aan bijlage II DABM uitwijst dat het aangevraagd project geen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en dat een project-MER redelijkerwijs geen nieuwe of bijkomende gegevens kan bevatten, op grond van volgende beoordeling:

- (1) de kenmerken van het project: enkel een uitbreiding van een hoofdzakelijk vergund bedrijf, dat in overeenstemming is met de gewestplanbestemming agrarisch gebied;
- (2) de plaats van het project: het ligt op ongeveer 250 meter van een woongebied met landelijk karakter en op ongeveer 1 km van een woongebied; er wordt verwacht dat er geen of slechts een beperkte verhoging van de effecten zal zijn door de gevraagde uitbreiding op de zonevreemde woningen in de directe omgeving;
- (3) de kenmerken van potentiële effecten van het aangevraagd project: de uitbreiding met een verhoging van 7.400 dieren kan als beperkt aanzien worden, waardoor ook de impact beperkt zal blijven.

Vooreerst moet vastgesteld worden dat die beoordeling afwijkt van en niet beantwoordt aan het afwegingskader dat is bepaald in bijlage II DABM, waarin "in het bijzonder" de aspecten worden bepaald die in overweging moeten genomen bij de kenmerken, de plaats en de potentiële effecten van het project.

Bovendien lijkt de verwerende partij de effecten van het aangevraagd project te relativeren door het te beschouwen als "enkel een uitbreiding", terwijl rubriek 13 van bijlage III van het project-MER-besluit bepaalt:

(...)

De vaststelling dat het aangevraagd project "enkel een uitbreiding" betreft, kan op zich derhalve niet leiden tot het relativeren van de effecten van een aangevraagd project. De verwerende partij diende de potentiële effecten van de uitbreiding, in samenhang met de kenmerken en de plaats van de uitbreiding, en in het bijzonder in cumulatie met het reeds bestaand project, te beoordelen.

Het blijkt ook niet hoe de verwerende partij ertoe komt te stellen dat de uitbreiding als beperkt kan aanzien worden en dat er geen of slechts een beperkte verhoging van de effecten zal zijn door de gevraagde uitbreiding op de zonevreemde woningen in de directe omgeving. Dit standpunt, dat overigens niets meer is dan een loutere bewering, spoort niet met de vaststelling door de Raad van State in het arrest nr. 212.092 van 17 maart 2011, aangehaald in de feitenuitspraak, dat het aangevraagd project "een aanzienlijke uitbreiding (is) van het ter plaatse gevestigde pluimveebedrijf". Het uitbreiden van een pluimveebedrijf van twee tot drie stallen en met een verhoging van 28.700 tot 36.100 dieren, kan bezwaarlijk beschouwd worden als een beperkte uitbreiding.

5.

De conclusie van het voorgaande is dat de project-MER-screening in de bestreden beslissing niet voldoet aan het afwegingskader dat is bepaald in bijlage II DABM en bovendien ten onrechte steunt op het beschouwen van het aangevraagd project als een beperkte uitbreiding."

Er werd in het vernietigingsarrest het volgend bevel opgelegd:

"Uit de bespreking van het tweede middel blijkt dat de verwerende partij ten onrechte het aangevraagde beschouwt als een beperkte uitbreiding. Dit onregelmatig motief kan niet worden betrokken bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing. Tevens blijkt dat de project-MER-screening in de bestreden beslissing niet beantwoordt en voldoet aan het afwegingskader van bijlage II DABM. Bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing dienen de criteria en aspecten vermeld in bijlage II DABM worden betrokken."

3.

Niettegenstaande het vorig vernietigingsarrest en het bevel dat daarmee gepaard ging, bevat de thans bestreden beslissing geen enkele MER-toets, hetgeen duidelijk blijkt uit de titel "BEOORDELING NA ARREST RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN".

De tussenkomen partij kan niet gevolgd worden dat dit wel het geval is aangezien onder de noemer "hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid" verwezen wordt naar de MER-screening en er dieper wordt ingegaan op de verschillende soorten van hinder (geurhinder, geluidshinder, vliegenuverlast).

De verwerende partij verwijst inderdaad in haar nieuwe beoordeling naar de MER-screening, doch de enige MER-screening die de bestreden beslissing bevat is een loutere herhaling van de vernietigde beslissing en het blijkt ook niet dat deze *passus* bedoeld is als een nieuwe MER-toets na de eerdere vernietiging.

De verplichting tot een voorafgaande MER-screening volgt uit de MER-regelgeving en behoeft een eigen beoordeling en uitdrukkelijke motivering. Nog daargelaten de vraag of de beoordeling van de hinderaspecten waar de tussenkomende partij naar verwijst volstaat, in het bijzonder in acht genomen het vorige vernietigingsarrest van de Raad, blijkt zelfs niet dat de beoordeling in de bestreden beslissing bedoeld is als screening van aanzienlijke milieueffecten.

De voorgaande vaststellingen hebben tot gevolg dat de verwerende partij bij het nemen van een nieuwe, bevestigende beslissing een project-MER-screening moet uitvoeren, die beantwoordt aan het bevel dat reeds is opgelegd in het vorig vernietigingsarrest van 26 april 2016.

4.

Het middel is gegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 8, §§1 en 2 van het decreet Integraal Waterbeleid, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid het motiverings-, zorgvuldigheids- en redelijkheidsbeginsel, en de ontstentenis van de rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag.

De verzoekende partijen zetten uiteen:

“ ...

Doordat, elke vorm van watertoets ontbreekt in de bestreden beslissing;

Terwijl, artikel 8, §1 van het Decreet Integraal Waterbeleid bepaalt dat een vergunningverlenende overheid er zorg voor draagt, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd;

Dat artikel 8, §2 van het Decreet Integraal Waterbeleid bepaalt dat de beslissing die de overheid neemt in het kader van §1 moet worden gemotiveerd, waarbij in elk geval rekening wordt gehouden met de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid; dat hieruit een bijzondere motiveringsplicht volgt; dat uit deze bijzondere motiveringsplicht voortvloeit dat de vergunningverlenende overheid in haar beslissing de motieven moet opnemen waaruit blijkt dat de aanvraag werd getoetst aan de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid;

*Dat het motiveringsbeginsel enerzijds inhoudt dat de motieven van een administratieve beslissing naar behoren moeten verwoord worden in het besluit (formele motivering) en anderzijds dat de motivering afdoende moet zijn, d.w.z. duidelijk, concreet, nauwkeurig, draagkrachtig, waarheidsgetrouw en gestaafd door stukken van het administratief dossier (materiële motivering) (D. MAREEN, “Het motiveringsbeginsel” in I. OPDEBEEK en M. VAN DAMME (eds.), *Beginselen van behoorlijk bestuur*, Brugge, die Keure, 2006, 141-142, nr. 193);*

*Dat het redelijkheidsbeginsel geschonden is wanneer het bestuursorgaan op evidente wijze een onjuist gebruik van zijn beleidsvrijheid heeft gemaakt, m.a.w. wanneer het bestuur kennelijk onredelijk heeft gehandeld (M. BOES, “Het redelijkheidsbeginsel” in I. OPDEBEEK en M. VAN DAMME (eds.), *Beginselen van behoorlijk bestuur*, Brugge, die Keure, 2006, 175, nr. 235);*

*Dat het zorgvuldigheidsbeginsel inhoudt dat de overheid zich moet gedragen als een normaal, voorzichtige en redelijk handelende overheid, waarbij administratieve beslissingen op een correct onderzoek van de zaak en op een adequate feitenvinding steunen (K. LEUS, “Het zorgvuldigheidsbeginsel” in I. OPDEBEEK en M. VAN DAMME (eds.), *Beginselen van behoorlijk bestuur*, Brugge, die Keure, 2006, 105 e.v.);*

Dat de huidige aanvraag een aanzienlijke uitbreiding van de verharde oppervlaktes toestaat; dat dergelijke uitbreiding gepaard gaat met een vermindering van de mogelijkheden tot insijpeling van hemelwater in de bodem; dat de milieu-inspectie in het (recente) verleden bovendien herhaaldelijk illegale lozingen van verontreinigd (mest)water vanwege het bedrijf Groetelaers heeft vastgesteld; dat de aanvraag dus onderworpen diende te worden aan een watertoets conform de in het middel aangehaalde bepalingen en beginselen;

...

De tussenkomende partij formuleert geen repliek op het derde middel.

De verzoekende partijen dupliceren:

“ ...

Tussenkomende partij voert geen verweer op dit middel zodat tussenkomende partij er klaarblijkelijk de gegrondheid ervan erkent.

Evenmin voerde de verwerende partij enig verweer, zodat het middel alleen maar gegrond kan worden bevonden door Uw Raad.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 8, §1, eerste lid DIWB, zoals van toepassing ten tijde van de bestreden beslissing, bepaalt:

“De overheid die moet beslissen over een vergunning, plan of programma als vermeld in §5, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.”

Artikel 8, §2, tweede lid DIWB bepaalt dat de beslissing die de overheid neemt in het kader van §1, gemotiveerd moet zijn, waarbij in elk geval rekening wordt gehouden met de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid.

Artikel 3, §1 Watertoetsbesluit luidt als volgt:

“Met behoud van de toepassing van de andere reglementaire bepalingen die ter zake van toepassing zijn, gaat de vergunningverlenende overheid na of er sprake kan zijn van een schadelijk effect als vermeld in artikel 3, § 2, 17° van het decreet. Wanneer blijkt dat bedoeld

schadelijk effect er niet zal zijn, is het resultaat van de watertoets positief.”

Artikel 4, §1 van hetzelfde besluit bepaalt:

“Met behoud van de toepassing van de andere reglementaire bepalingen die ter zake van toepassing zijn, moet de motivering van de beslissing over een vergunningsaanvraag voor de toepassing van de watertoets een duidelijk aangegeven onderdeel bevatten, de waterparagraaf genoemd, waarbij, eventueel rekening houdend met het wateradvies, een uitspraak wordt gedaan over :

1° de verenigbaarheid van de vergunningsplichtige activiteit met het watersysteem;

2° in voorkomend geval, de gepaste voorwaarden en maatregelen om het schadelijke effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te beperken, te herstellen of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren;

3° de inachtneming van de relevante doelstellingen en beginselen, vermeld in artikel 5, 6 en 7 van het decreet bij de beoordeling van de vergunningsplichtige activiteit en de opgelegde voorwaarden en maatregelen;”

De hiervoor aangehaalde bepalingen betekenen, onder meer, dat de verwerende partij bij het beoordelen van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning dient te onderzoeken of het aangevraagde een “schadelijk effect” kan hebben, zoals bedoeld in artikel 3, §2, 17° DIWB, en, indien dit het geval is, of dit door het opleggen van gepaste voorwaarden zoveel mogelijk kan worden beperkt of hersteld. Bovendien moet de vergunningsbeslissing een formele motivering bevatten waaruit blijkt dat dit onderzoek is gevoerd.

2.

De bestreden beslissing bevat geen voor de toepassing van de watertoets duidelijk aangegeven onderdeel. De bestreden beslissing bevat ook geen enkele motivering wat betreft de impact van de aanvraag op het watersysteem, noch een weergave van de eventuele ligging van de aanvraag in al dan niet overstromingsgevoelig gebied.

De conclusie is dat de bestreden beslissing geen formele motivering bevat waaruit blijkt dat de in artikel 8, § 1 DIWB bedoelde watertoets is uitgevoerd.

Uit de voorgaande vaststellingen volgt dat de verwerende partij bij het nemen van een nieuwe, bevestigende beslissing de redenen moet omschrijven waarom ze van oordeel is dat het aangevraagde de watertoets doorstaat.

Het middel is gegrond.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de bvba GROETELAERS PLUIMVEE is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 8 september 2016, waarbij aan de tussenkomende partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het uitbreiden van een bestaand kippenbedrijf voor de bouw van een legkippenstal, de aanleg van een betonverharding en het plaatsen van drie meelsilo's op een perceel gelegen te 2382 Ravels, Heesdijk 28 en met als kadastrale omschrijving afdeling 3, sectie D, nummer 281 Z 2.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partijen en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 350 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 5 juni 2018 door de vierde kamer.

De griffier,

De voorzitter van de vierde kamer,

Jonathan VERSLUYS

Nathalie DE CLERCQ